

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

13 Haziran 2012 Çarşamba

ADALET KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

13 Haziran 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı	1:64

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:35
Geneli Üzerinde Görüşmeler	1:26
Bülent TEZCAN (Aydın)	1:7, 35
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	7:11, 19, 22:23
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	11:13, 21:22
Recep ÖZEL (Isparta)	14
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)	15:17, 18:19
Ramazan CAN (Kırıkkale)	17, 44, 44, 54, 57, 57, 63
Murat GÖKTÜRK (Nevşehir)	19, 62
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	19:21
Ali Rıza ÖZTÜRK (Mersin)	23:25
Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)	25:26
Madde 1	26
Madde 2, 3	27
Turgut DİBEK (Kırklareli)	27:29, 33, 48, 61
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	29:30
Ali Rıza ÖZTÜRK (Mersin)	30:32
Recep ÖZEL (Isparta)	32:34, 64

İKİNCİ OTURUM**36:64**

Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)	37, 38, 39
Önerge	39:40
Gerekçe	40
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)	40, 42:43
Bülent TEZCAN (Aydın)	41:42
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	43:44
Madde 4	44
Madde 5	45
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	45:46, 49
Murat BAŞESGİOĞLU (İstanbul)	46:47
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	47:48
Önerge	48
Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Temsilcisi	50
Önergeler	50:51
Gerekçe	51
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	51, 63
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	52:53, 61:63
Murat YAMAN (Millî Savunma Bakanlığı Temsilcisi)	53, 54
Fuat MİDAS (MİT Müsteşarlığı Temsilcisi)	53:54, 55, 56
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)	54
Madde 6	55
Önerge	55
Gerekçe	55
Murat BAŞESGİOĞLU (İstanbul)	55:56
Madde 7	56
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	56
Madde 8	57
Bülent TEZCAN (Aydın)	57:58, 61, 62
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	58:59, 63, 64
Madde 9	59:60
Madde 10, 11	60
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	60:61
Bülent TEZCAN (Aydın)	61
Geçici Madde 1	62
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	62
Madde 12, 13	63
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	63

Açılma Saati: 10.37**Kapanma Saati: 16.19**

13 Haziran 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.37

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyorum.

Gündemde Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı vardı, biliyorsunuz. Alt komisyon raporu geldi, arkadaşlara dağıtıldı. Alt komisyon raporu üzerinden görüşmelerimize devam edeceğiz.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeler daha önce Komisyonumuzda yapılmamıştı, doğrudan alt komisyona havale edilmişti. Geneli üzerindeki görüşmelerden başlıyoruz. İsteyen arkadaşlara söz vereceğim.

Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Değerli Başkan, değerli arkadaşlar, değerli Bakanlık temsilcileri, katılımcı arkadaşlar; Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı’nı görüşüyoruz. Alt komisyonda da bu konudaki düşüncelerimizi ayrıntılı olarak ifade ettim. Alt komisyonda muhalefet şerhimizi de hazırladık verdik.

Şimdi, eskiden beri devlet sırrı Türkiye’de, hatta sadece Türkiye’de değil, siyaset ve hukuk alanında, tüm ülkelerde ciddi bir tartışma konusu olmuştur. Devlet sırrı alanıyla özgürlükler alanı birbiriyle yarışan, terazinin iki kefesindeki iki ayrı alandır. Bu çerçevede devlet sırrının tartışıldığı her süreç, her dönem aslında o ülkede özgürlüklerin ne kadar tanınıp tanınmayacağı tartışmasının bir başka yüzü, bir başka çerçevesidir. Bu doğrultuda baktığımızda, uzun zamandan bu yana rejimlerde otoriterleşme eğiliminin görüldüğü dönemlerde devlet sırrı alanının genişlediğini, “devlet sırrı” kavramının daha geniş çerçevede ele alındığını; demokratikleştikleri ölçüde, özgürlükçü rejimlere doğru yöneldikleri ölçüde de bu alanın daralıp bilgi alma hakkının genişlediğini görüyoruz. Yani şunu söyleyebiliriz: “Devlet sırrı” kavramıyla bilgi alma hakkı ya da “devletin güvenliği” kavramıyla bireyin bilgi alma hakkı arasında bir denge var sürekli. Bu denge, demokratik rejimlerde bireyin bilgi alma hakkı lehine bozuluyor, otoriter rejimlerde “devlet güvenliği” kavramı çerçevesinde bozuluyor.

Şimdi, dünyada uzun zamandan bu yana, özellikle Birinci Dünya Savaşı'ndan önce "devlet sırrı" kavramı var mı, yok mu tartışmaları yaşanmış, Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda da devleti yeniden inşa etme, tesis etme anlayışı çerçevesinde "devlet sırrı" kavramı çok geniş yorumlanmaya ve özellikle ülkelerin ceza kanunlarına bu çerçevede ağır, etraflı hükümler konmaya başlanmış. Bu noktada 1930 yılında İtalyan Ceza Kanunu'nda çok geniş bir düzenleme yapılmış ve maalesef İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bizim ceza hukuku sistemimizde de bu esas alınarak o dönemin otoriter, baskıcı ceza kanunu anlayışı bizim Ceza Kanunu'muza da yerleşmiş.

Değerli arkadaşlar, burada "devlet sırrı", "devletin güvenliği", "millî güvenlik", "ulusal güvenlik" gibi kavramların arkasına saklanarak uzun süre devletler özellikle derin devlet ya da gladyo tipi örgütlenmelerin oluşturulmasının önüne geçecek düzenlemeler yapmışlar. Bu noktada baktığımızda, İkinci dünya Savaşı'ndan sonra her ne kadar Avrupa'da liberal hukuk düzenleri gelişmeye başlamışsa da, demokratik bir eğilim gelişmeye başlamış ise de bu çerçevede "Konusu suç olan hiçbir emir yerine getirilemez." hükmü anayasal düzeyde de genel kabul görmüş olmasına rağmen, bir taraftan da gladyo tipi derin örgütlenmeler hem Avrupa'da hem de ülkemizde uzun zamandan bu yana devam etmiştir. Bunların soruşturma sürecinde dayandıkları en önemli güvence "devlet sırrı" kavramı çerçevesinde getirilen koruma güvencesidir. Bu noktada da bizim eski Ceza Kanunu sürecimize geldiğimizde, 765 sayılı Ceza Kanunu ve eski Ceza Muhakemeleri Kanunu'ndaki düzenlemelere baktığımızda, geniş biçimde devlet sırrının mahkeme önünde soruşturmaları dahi engelleyecek şekilde bir zırh olarak kullanıldığını görüyoruz. 1970'li yıllardan sonra özellikle Türkiye'de sistematik olarak kontrgerilla ya da derin devlet örgütlenmelerinin yoğunlaştığı bir süreçte "devlet sırrı" kavramına dayanarak toplu katliamların ya da özel olarak derin ilişkilerin oluşturulamadığı bir karanlık süreç yaşıyoruz.

Türkiye son zamanlarda ısrarla ve özellikle bu tip, derin devlete yönelik soruşturmaları yaptığı ve bu noktada da bir arınma süreci yaşadığı iddiası içerisinde, böyle bir süreç ifade ediliyor. Ancak dönüp baktığımızda, özellikle eski Ceza Muhakemeleri Kanunu'ndaki değişiklikten sonra yeni Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda konusu suç olan herhangi bir suç olgusuna ilişkin bilgi ve belgelerin mahkemeler önünde devlet sırrı gerekçesiyle saklanamayacağı ifade edilirken, bir taraftan da yeni Ceza Kanunu'nda devlet sırrına ilişkin özellikle çok sayıda düzenleme yapıldığını görüyoruz.

Türk Ceza Kanunu'nun 326 ila 339'uncu maddeleri arasında devlet sırrının korunmasına, sır ve gizli bilgilerin korunmasına ilişkin düzenlemeler var. Bunun yanı sıra, Bilgi Edinme Kanunu'nda devlet sırrına ilişkin bir düzenleme var, devlet sırrının tarifi yapılmış ve devlet sırrı olabilecek konularda Bilgi Edinme Kanunu'nun uygulanamayacağı, bilgi verilmeyeceği düzenlenmiş. Anayasa'mızda buna ilişkin düzenlemeler var. Devlet Memurları Kanunu'nda sır ve gizli kalması gereken bilgilere ilişkin düzenlemeler var.

Şimdi, bu çerçevede baktığımızda, özellikle yeni Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun mevcut 47'nci maddesinde devlet sırrıyla ilgili bir tanım yapılmış. Devlet sırrının ne olduğu, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 47'nci maddesinde tanımlanmış. Burada diyor ki: "...Devletin dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine zarar verebilecek; anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlike yaratabilecek nitelikteki bilgiler, Devlet sırrı sayılır." Ve hiçbir bilgi ya da belgenin suç konusu bir soruşturmada devlet sırrı olarak mahkemeden saklanamayacağı ifadesini getirmiş.

Aynı şekilde, buna paralel olarak, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 125'inci maddesi, herhangi bir belgenin, tutanağın "devlet sırrı" kavramına dayanarak mahkemelerden saklanamayacağı, içeriği, devlet sırrı içerdiği gerekçesiyle suç olgusuna ilişkin belgelerin mahkemelerden saklanamayacağı düzenlemelerini getirmiş.

Bunlar, özünde, bakarsak, olumlu düzenlemeler. Bunlar, devlet sırrı alanını daraltmaya dönük ama bunun yanında bilgi alma hakkını genişletmeye dönük adımlar. Böyle baktığımızda, artık suç soruşturmasına doğrudan konu olacak noktalarda devlet sırrı gerekçesine dayanarak mahkemelerden bilgi saklamanın mümkün olamayacağına dönük adımlar olduğunu görüyoruz.

Bu çerçevede, özellikle Türk Ceza Kanunu'nun 326'ncı, 327, 328, 329, 330, 333, 334, 335, 336, 337, 339'uncu maddelerinde genel olarak devlet sırrı tarifinde temel unsurlara baktığımızda, "devletin güvenliği", "iç veya dış siyasal yararlar", "ulusal güvenlik" gibi kavramların devlet sırrı tanımının, tarifinin esasını teşkil ettiğini görüyoruz. Böyle baktığımızda, devlet sırrının, önümüzde görüşmekte olduğumuz, önce alt komisyonun önüne gelen, daha sonra alt komisyonda tarifi değişmekle beraber bugün Komisyonumuzun önüne gelen düzenlemede, Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı'nda "devlet sırrı" tarifinin, tanımının, özünün aslında değişmediğini görüyoruz. Burada da "millî güvenlik", "devletin güvenliği", "iç ve dış siyasetin gerekleri" gibi soyut, somutlaştırılamayan kavramlarla devlet sırrı tarifinin yapılmaya çalışıldığını görüyoruz. Aslına bakarsanız, konunun niteliği itibarıyla bunu somutlaştırmak çok da kolay değildir yani herkesin mutabık olacağı, önceden sınırları belirlenmiş bir devlet sırrı alanını tarif etmek sadece bizde değil, bütün dünyada zordur, hukuk sistemlerinde zordur, konunun yapısından kaynaklanan bir zorluk vardır.

Şimdi, bu tasarıyla yapılmak istenen şudur: Mevzuatımızda, zaten mevcut sisteme göre, mahkemelerin önüne hangi bilgi ya da belge devlet sırrıdır diye bir tartışma geldiğinde bugünkü durumda -yargı organı- bunun sır olup olmadığını yani 326'yla 339 arasındaki suçun unsurlarını oluşturup oluşturmadığını mahkemeler tespit ediyorlardı. Şimdi biz bu düzenlemeyle öyle bir noktaya işi taşıyoruz ki artık önceden bunun unsurlarını belirleyelim eğiliminin hâkim olduğunu görüyoruz. Ancak, bunu yaparken yine şu problemle karşı karşıya olduğumuz açıkça bu tasarıda da ortaya

çıkıyor: Bu alanı somut, net olarak tarif etmek, uygulamanın dışında tarif etmek çok zor. Böyle kesin sınırları çizmek mümkün değil.

Şimdi, öyle olunca, o zaman biz bu kanuna niye ihtiyaç duyuyoruz? Neden Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı'nı getiriyoruz? Mevzuatımızda bu alanı düzenleyen, buna ilişkin suçları düzenleyen hükümler var ise ve getirdiğimiz tarif, o hükümlerdeki tariflerin dışında ekstra bir şey getirmiyorsa bu alanı niye düzenleme ihtiyacı duyuyoruz? Bu, açıkça, eski alt komisyonun önüne gelirken ki 6'ncı maddeye, şimdi önümüzdeki 4'üncü maddeye... Önümüze 4'üncü madde olarak geldi. 4'üncü maddeye baktığımızda asıl düzenlemenin kalbinin, özünün orada olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcı arkadaşlar; bakın, şuraya dikkatinizi çekiyorum: Bu düzenlemeyle iki temel şey yapıyoruz biz. Bir: Bu düzenlemeyle burada özellikle idareye, yürütmeye, siyasi iktidara doğrudan doğruya suç ve ceza koyma yetkisi veriyoruz - düzeltiyorum- doğrudan doğruya değil, dolaylı olarak suç ve ceza tayin etme yetkisi veriyoruz. Bunu ben alt komisyonda da söyledim. İkincisi de: Siyasi iktidara, Hükûmete hangi bilginin devlet sırrı olacağı, hangisinin olmayacağı konusunda sınırsız bir yetki tanıyoruz.

Şimdi, niye bunu söylüyorum? Bakın, tasarının, önümüzdeki 4'üncü maddesinde, devlet sırrı oluşturmaya ilgili bir kurul, bir tarif yapılıyor: "Madde 4- (1) Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu..." Neyin devlet sırrı olup neyin devlet sırrı olmayacağı konusunda karar vermek üzere bir değerlendirme kurulu oluşturuyoruz. Biliyorsunuz, alt komisyona gelmeden önce ikili bir kurul vardı: Devlet Sırrı Kurulu, Devlet Sırrı Üst Kurulu. Alt komisyonda bu değişti, Devlet Sırrı Kurulu olarak tek bir kurul, müsteşarlar yerine doğrudan doğruya Başbakan, Millî Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı ve Adalet Bakanından oluşan beşli bir kurul hangi bilgi ya da belgenin devlet sırrı olacağı konusunda önceden karar verecek diyor. Şimdi, böyle bir kurul karar verecek.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu ne demektir? Bu, açıkça şudur: Herhangi bir bilginin devlet sırrı olup olmayacağı konusunda siyasi iktidarın hâkim olduğu, doğrudan bakanlardan oluşan -5 bakandan-Başbakan başkanlığında 4 bakandan oluşan böyle bir kurula bu yetkiyi verdiğimizde, şu bilgiler devlet sırrıdır, bu bilgiler devlet sırrı değildir deme yetkisini buraya veriyoruz. Şimdi, şöyle dönelim: Bir an, ilk bakışta bunun devlet sırrı kavramının sınırlarını belirlediği ve uygulayıcıya kolaylıklar sağladığı ve kişiler açısından da bir özel güvenlik alanı yarattığı, insanların hangi bilgi sırrıdır, hangi bilgi sır değildir diyebileceği bir süreç yarattığı akla gelebilir ama başka bir tehlike var, asıl tehlike başka bir noktada.

Şimdi, burada, Türk Ceza Kanunu'nun 326 ve 339'uncu maddeleri arasında devlet sırrını ifşa etme ya da gizli bilgileri ifşa etme konusunda suçlar düzenlenmiş. Şimdi, siyasi iktidar, bu 5'li grup, Devlet Sırrı Kurulu bu noktada dönüp de "Şu bilgiler devlet sırrı" dediğinde artık bunları açıklamak en hafif tabiriyle Ceza Kanunu'nun 326 ila 339'uncu maddeleri arasında düzenlenen suçları işlemek

olacaktır. Yani suçta fiili tarif etme yetkisini idareye veriyoruz, Hükûmete veriyoruz, siyasi iktidara veriyoruz. Şu andaki uygulama ne? Şu anda gizli kalan bir bilginin açıklanmasının devlet sırrı olup olmadığı konusunda önüne gelen davada yargıçlar bu devlet sırrı mıdır değil midir, millî güvenliğe aykırı mıdır değil midir değerlendirmesini yapabilme yetkisine sahip. Yargının bir takdir yetkisi var. Oysa biz bu takdir yetkisini, bu belirsizlik alanını yargıya çok görüyoruz ama bunu alıp doğrudan doğruya siyasi iktidara veriyoruz ve siyasi iktidar, Başbakan, siyasi ağırlıklı bir kurul Başbakanın başkanlığında hangi sırrın devlet sırrı olacağını tayin ederek aslında Türk Ceza Kanunu'nun 326 ile 339'uncu maddeleri arasında düzenlenen suçların nasıl işlenebileceğini belirleme yetkisini oraya tanımış oluyoruz.

Bir örnek vereceğim müsaadenizle: Mesela yakın tarihimizde Oslo görüşmeleri oldu. Oslo görüşmeleriyle ilgili basında birçok şey yayınlandı. Şimdi, düşünün ki böyle bir kurul ve... Oslo görüşmeleri sonrasındaki tartışmaları biliyoruz. Sayın Başbakan önce "Böyle bir görüşme yoktur." dedi, "Bunu söyleyenler namerttir." dedi, sonra MİT Kanunu'nun 326'ncı madde değişikliği önümüze geldi, ondan sonra da "Söylediysem ben söyledim, emri ben verdim dedi ve bugün geldiğimiz tartışmayı biliyoruz. Artık Sayın Başbakan açıkça "Ben görevlendirdim, o soruşturmada benim de ifademi o zaman almaları gerekirdi." diyecek noktaya geldi.

Şimdi, düşünün ki bu görüşmelerin, bu görüşme kayıtlarının, bu görüşme tutanaklarının, bu tip görüşme bilgilerinin devlet sırrı olarak kabul edilmesi ve sır perdesi arkasına büründürülmesi, bu çerçevede, bu Devlet Sırrı Kuruluna tanınacak bir yetkiyle devlet sırrı hâline getirilmesi mümkün. O zaman hiçbir basın mensubu bunu yazamaz. Basında bunun görüşülmesi, konuşulması, bu konunun tartışılması, başkalarına aktarılması dahi mümkün olmayacaktır ve bunu ifade etmek, devlet sırrını ya da gizli belgeyi ifşa etmek suçunu oluşturabilecektir.

Değerli arkadaşlar, burada, bakın, tasarının özünde bu çerçevede esas olan Anayasa'nın 38'inci maddesine göre suç ve ceza koyma yetkisi yasama organına aittir, doğrudan doğruya idareye suç ve ceza koyma yetkisi verilemez. Yine, hukuk devleti ilkesi... Anayasa'nın 2'nci maddesi hukuk devleti ilkesini düzenler; 6'ncı maddesi egemenliği düzenler, hiç kimsenin Anayasa'dan almadığı bir yetkiyi kullanamayacağını düzenler. Yine, 7, 8 ve 9'uncu maddeleri de yasama, yürütme ve yargı yetkilerine ilişkin bölümleri düzenlemiştir. Bu çerçevede, Devlet Sırrı Kanunu'yla getireceğimiz bu düzenleme doğrudan doğruya Anayasa'nın sözünü ettiğim hükümlerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır diyorum.

Şimdi, bu noktada, düzenlemenin içerisinde başka problemler de var. Bu çerçevede, alt komisyona gelen metne göre, devlet sırrı -gerçi alt komisyonda yetmiş beş yıllık süreler elli yıla indirildi- sayılabilecek bilgilerin elli yıla indirilmesi, o metne göre olumlu bir adımdır ama elli yıllık devlet sırrı devletlerin ve insanların yaşamında, özellikle kuşakların yaşamında en az üç kuşağın, iki

kuşağın kaybı demektir. Sorumluluk sahibi olanların uzun süre yargı önünden kaçırılması anlamını taşır.

Bir başka nokta: Burada, getirilen düzenlemeyle, devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi ve belgelerin mahkemeye verilemeyeceği hükmü getirildi düzenlemenin 8'inci maddesinde.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, 8'inci maddede “Bir bilgi devlet sırrı niteliğindeyse idare, kurul bu bilgiyi mahkemeye vermeyebilir.” diyor. Maddenin ikinci fıkrasında olumlu bir düzenleme var. O düzenlemede diyor ki: “Eğer bu konu suç oluşturabilecek bir suç olgusuna ilişkinse ya da ceza soruşturmasına ilişkin, Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndaki hükümler saklıdır.” Yani bu şu demek: Ceza Muhakemeleri Kanunu 47 ve 125'inci maddeler çerçevesinde baktığımızda, bir suç olgusuna ilişkin bilgiyi kurul “Mahkemeye vermiyorum.” diyemez.

Şimdi, bu açıdan baktığımızda olumlu gibi görünüyor ama işin başka bir boyutu var. Özellikle hukuk davalarında ve idari davalarda ne olacak? Bu düzenlemeyle, baktığımızda, örneğin idari davalar idarenin eylem ve işlemlerinin denetlendiği davalardır yani bir Başbakanlık işlemine karşı idari dava açıyorsunuz, işlemin iptalini istiyorsunuz. Bu düzenlemeye göre, getirdiğimiz, buradaki Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı’ndaki 8'inci madde çerçevesinde baktığımızda, konusu doğrudan doğruya suçla ilgili olmadığı için idari yargı sürecinde bu bilgileri mahkemeye vermeyebilecektir kurul devlet sırrı diye. Dolayısıyla kişinin hak arama özgürlüğünün açıkça ihlali niteliğindedir.

Şimdi, şöyle bir örnek verelim isterseniz, geçmişte yaşadığımız bir şeyi hatırlayalım: TÜPRAŞ’ın özelleştirme süreciyle ilgili birçok şey yaşadık. Örneğin Sayın Başbakanın TÜPRAŞ’ın özelleştirme sürecinde Ofer grubuyla çeşitli görüşmeler yaptığı iddia edildi. Önce “Görüşme yapmadım.” dedi, otellerde görüşme yapıldığı ortaya çıktı, sonra “Şu zaman yaptım.” dedi vesaire, ayrıntısına girmiyorum ama TÜPRAŞ özelleştirmesi o süreçte yargı önüne taşınmıştı, idari yargının önüne taşınmıştı.

Şimdi, TÜPRAŞ stratejik bir kuruluş, önemli bir enerji kuruluşu. TÜPRAŞ’la ilgili ihale sürecine ilişkin bu tip özel görüşme bilgilerinin, ihale dışındaki özel görüşme bilgilerinin böyle bir kurul tarafından devlet sırrı olan bilgi kapsamına alınması pekâlâ mümkündür. Böyle bir çerçevede, tutup bu bilgilerin, idari yargıda, TÜPRAŞ ihalesinde usulsüzlük olduğu ve iptali gerektiği iddia edilen bir yargı sürecinde devlet sırrı taşıyan bilgidir deyip mahkemeye verilmemesi pekâlâ mümkündür. Dolayısıyla getirilen düzenlemenin, sır alanını genişleten, devlete sınırsız bir şekilde her bilgiyi devlet sırrı çerçevesinde koruma altına alma ve bilgi alma hakkını, özellikle hak arama özgürlüğünü ortadan kaldıracak şekilde bir sınırlama getirdiğini açıkça buradan görebiliyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir başka önemli konu var 8'inci maddeyle ilgili. Bakın, 8'inci madde “Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndaki hükümler saklıdır.” der. Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 47 ve

125'inci maddelerine baktığımızda, alt sınırı beş yıl ve daha üstündeki suçlar için bu hükümlerin uygulanabileceğini, alt sınırı beş yıl ve beş yılın altındaki suçlarda bu hükümlerin uygulanamayacağını düzenler. Yani bu şu demektir: Devlet sırrı olarak kabul edilen bir bilgi, alt sınırı beş yılın altındaki suçlara ilişkin soruşturmalarda ceza mahkemelerine de verilmeyebilir, oradan da saklanabilir.

Bu ne demek? Bakın, mevcut Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesi işkence suçunu düzenliyor değerli arkadaşlar. İşkence suçunun alt sınırı üç ila on iki yıldır yani alt sınırı üç yıldan başlar. Yani burada, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda, suç olgusuna ilişkin hususlarda devlet sırrı gerekçesiyle mahkemeye bilgi verilmesi hükmü işkence suçlarında uygulanmayacak demektir. Peki, bugüne kadar, bir hatırlayalım, devlet sırrıyla koruma altına alınanların büyük çoğunluğu işkenceciler değil miydi? İşkenceyle ilgili bilgiler bu tartışma çerçevesinde değil miydi? Böyle baktığımızda, işkence suçunun sanıkları, doğrudan doğruya "devlet sırrı" kavramıyla koruma ve güvence altına alınabilecektir.

Değerli arkadaşlar, bir başka konu: Rüşvet suçu, alt sınırı dört yıldan başlayan suç, 252'nci madde suçun basit şeklinde, rüşvet suçuna ilişkin suçlar da devlet sırrı kapsamında bu kapsamın dışında tutulabilecektir diye düşünüyorum. Zaten 257'nci madde görevi kötüye kullanma suçları ki birçok noktada iktidara yakın kesimlerin görevi kötüye kullanma suçu çerçevesinde soruşturulma süreci mümkündür, bunlar da devlet sırrı kapsamında ceza mahkemelerinin de bilgi muafiyeti kapsamına alınabilecektir.

Değerli arkadaşlar, son olarak şunu söylüyorum: Burada getirilen düzenleme, yasanın gerekçesinden tamamen farklıdır. Tasarının genel gerekçesinde şeffaflığın, bilgi edinme hakkının güvence altına alındığından bahsedilmektedir. Devlet sırrı alanına bir düzenleme getirilmesi ve bu konuda bunun sınırlandırılmasının amaçlandığı ifade edilmektedir. Biraz önce anlattığım çerçevede bunların tamamen tersi yapılmaktadır. Bir başka önemli nokta: Avrupa Birliği uyum sürecinde buna ihtiyaç duyulduğu gerekçede ifade edilmiştir. Oysa tali komisyonda görüşmeler yapılırken Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcisi, Avrupa Birliği mevzuatı çerçevesinde böyle bir yükümlülüğümüz olmadığını, böyle bir kanunun çıkarılması konusunda herhangi bir talep bulunmadığını açıkça beyan etmiştir, rapora da bu dercedilmiştir, o rapordan bunu biliyoruz.

Bu çerçevede, yapılmak istenen, Türkiye'de son dönemde dikkatle ve ihtiyatla izlediğimiz otoriterleşme eğiliminin yasal süreçte altyapısını oluşturmaktır diye düşünüyorum ve bu noktada da tasarının tamamen geri çekilmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Bu sebeple karşıyım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum. Gayet net, açıklayıcı, güzel bir konuşma oldu.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, ben de tabii, arkadaşımın konuşmalarına paralel bir şekilde ama bazı farklı yönlerin, uluslararası ve diğer ülkelerdeki uygulamalarından da örnekler vererek başlamak istiyorum.

Şimdi, bütün ülkelerde devlet sırrı ve bilgi edinme özgürlüğü bir şekilde dengelenmeye çalışılmış. “Devlet sırrı” kavramı hemen hemen tüm ülkelerde var. Devletin yüksek menfaatleri, uluslararası ilişkilerinin zarar görmemesi, ulusal niteliği haiz olan buluşların korunması, iç güvenliği ve dış güvenliğiyle ilgili sınırlamalar var, bütün ülkelerde bunlar var ama bizim karşı çıktığımız olay, temel nokta, Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulunun yapısı. Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulunun yapısı, Başbakanın başkanlığında, Adalet, İçişleri, Dışişleri ve Millî Savunma Bakanlarından oluşuyor ve bunların aldığı kararların herhangi bir yargı sürecinde nasıl olacağı, yargı sürecine açık olup olmadığı konusu da çok açık değil.

Şimdi, ben diğer ülkelerden birkaç tane örnek vereceğim: Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri’nde gizlilik kararına karşı önce idareye, daha sonra da idare eğer bunda ısrar ederse bölge mahkemesine başvuruluyor. Fransa’da bilgi istemlerinin reddine karşı CADA diye bir komisyon var, bu komisyon ilgili dokümanları ilgili yerden talep ediyor. Bu komisyonun kararına karşı da yine yargıya başvuru yapılabilir. İtalya bize çok daha yakın, zaten Türk Ceza Kanunu’muzu da İtalya’dan aldığımız için bize çok daha yakın bir düzenlemesi var. Son dönemlerde yapılan - zannedirim 90’lı yıllarda yapılan- bir düzenlemeyle bilginin sır sayılması yetkisi bizdeki gibi yine başbakanın başkanlık ettiği bir komisyona verilmiş, ancak bunun nihai kararı senato ve meclisin ortak toplantısında alınıyor yani sadece yürütmeye verilmiyor. Yani bu türden örnekler hiçbir şekilde bizim düzenlememizde dikkate alınmamış.

Yine, örneğin, bizim CMK’da tanıklıkla ilgili bir düzenlemeye ilişkin benzer bir düzenleme var. Devlet sırrı gerekçesiyle tanıklıktan çekilme konusunda beyanda bulunan istihbarat ve kamu görevlilerinin tanıklıktan çekilme taleplerini mahkeme uygun görmezse başbakanın başkanlığındaki komisyon bir karar veriyor. Bu komisyonun kararına karşı mahkeme yine ısrarlı olursa parlamentoya götürülüyor ve parlamentoda güven oylaması yapılıyor. Bu kadar, yani idarenin yetkisi bu şekilde sınırlanmış durumda.

Belçika’da yine aynı şekilde. Bilgi alma hakkı reddedilen kişi Belgelere Erişme Komisyonuna başvuruyor. Komisyon idareden gerekçesini soruyor. Buna rağmen idare diretiyorsa idarenin nihai kararına karşı, ilgili yine idari yargıya başvuruyor. Şimdi, bu türden bir düzenleme var diğer ülkelerde.

Bizde de denilebilir ki Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulunun kararı bir idari karardır. Buna karşı da yine idare mahkemelerine başvurulabilir ve kaldırılması talep edilebilir denir.

Şimdi, bizim ülkemizdeki özel koşulları bir düşünmek lazım. Yargının dizayn edildiği, artık Danıştay Başkanının “Biz hiçbir şekilde engel olmayacağız, pranga olmayacağız, idarenin önünü açacağız.” dediği bir ülkede böylesi bir yargı sürecinin ne kadar faydalı olacağını bir ayriyeten düşünelim ya da ne kadar kontrol edici olacağını düşünelim. Bunun yetersizliğini gözden geçirelim.

Diğer ülkeleri hep örneklerle veriyoruz. Neden biz Parlamentoda bu konuda karar alma sürecini kendi düzenlememize koymuyoruz? Bunu bir sorgulamamız lazım, hep beraber sorgulamamız lazım.

Diğer yandan, tasarının 5’inci maddesinin son fıkrasında şöyle deniyor: “Cumhurbaşkanlığına ait bilgi, belge ve kayıtların niteliğini Cumhurbaşkanı takdir eder.” Şimdi, Cumhurbaşkanının devlet sırrı niteliğinde takdir edeceği belgelerle ilgili yargıya başvurma yolu kapalı görünüyor. Şuradan bu yola gidiyorum, bu düşünceye kapılıyorum: Anayasa’nın 125’inci maddesinde “Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askerî Şûranın kararları yargı denetimi dışındadır.” Şimdi, Cumhurbaşkanı devlet sırrı konusunda tek başına yetkiliyse, buna karşı doğrudan doğruya yargı yoluna başvurma yolu Anayasa hükmü yoluyla kapanmış oluyor. O zaman bütün idari işlemlerin Anayasa’ya uygunluğuyla ilgili yargı sürecinin açık olacağı konumu da burada kapatılmış oluyor. Yine Anayasa’ya bir aykırılık söz konusu diye düşünüyorum.

Aynı şekilde, yine, tasarının 5’inci maddesinde şöyle bir şey deniyor: “Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin taraf olduğu ve içeriğinin gizli olması sebebiyle Resmi Gazete’de yayımlanmayan ikili veya çok taraflı antlaşmaların içeriğinin devlet sırrı niteliği taşıyıp taşımadığına, birinci fıkra hükümlerine göre Kurul tarafından karar verilir.”

Şimdi, Kürecik olayı hepimizin dikkatini çeken bir olay oldu zaten. Bu konuda hatta bizim milletvekillerimizden Mahmut Tanal’ın bir soru önergesi oldu, Kürecik kalkanının hangi koşullarda oraya yerleştirildiği, Amerikan askerlerinin mi yoksa NATO askerlerinin mi orada bulunduğu, NATO üssü mü olduğu, Amerikan üssü mü olduğu konusunda soruları oldu. “Devlet sırrı niteliğindedir.” diye cevap verilmedi Mahmut Tanal’a, aynen o şekilde cevap verildi. Daha sonra biz, son olarak gidilen, Obama’yla yapılan görüşmeler sırasında, buranın bir Amerikan üssü olduğunu ve NATO’ya devredilme kararının alındığını öğrendik.

O zaman, bizim Anayasa’mızın 92’nci maddesinde –yanlış hatırlamıyorsam- deniyor ki: Türkiye’ye gelecek yabancı askerlerle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinin karar alması gerekiyor. Şimdi, bu karar süreci bizden gizlendi, böyle bir karar aldırılmadı. Bizim ülkemize Amerikan askerleri konuşlandırıldı. Pek çok komşu ülkemize karşı da düşman ülke konumuna sokulmamıza neden oldu. Böyle olduğu hâlde bu bizden gizlendi, Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilmedi. Aynı şey, aynı süreç, bu fıkra ile yeniden yaşayabileceğimiz süreçler olacaktır düşüncesiyle bu fıkranın da Anayasa’nın 92’nci maddesine aykırı olduğu kanaatindeyiz. Diğer ülkelerde olduğu gibi devlet sırrı ya

da işte, bu ülkenin yüksek menfaatleri nedeniyle belki bazı işlemler yapılabilir ama bunun Parlamentodan saklanması, gizlenmesi ve Parlamentoda karar alınmaması çok ciddi bir eksikliktir diye düşünüyorum.

Onun dışında, şimdi, biz geçmiş yıllardan örnekler verirsek, devlet sırrıyla ilgili, örneğin, Mehmet Ağar'ın Abdullah Çatlı'nın gizlenmesine yardım etmek, yasalara aykırı olarak Abdullah Çatlı'ya ve Yaşar Öz'e silah taşıma izni vermek, yeşil pasaport vermek gibi bu türden eylemleri, Susurluk Kazası Araştırma Komisyonunda devlet sırrı olduğu gerekçesiyle açıklanmamış. Ardından, yine, yüz yirmi dört sayfalık Susurluk Raporu'nda on iki sayfalık bir kısım devlet sırrı olduğu gerekçesiyle açıklanmamıştır. Bunların daha sonra ne olduğunu öğreniyoruz. Ergenekon davası sırasında bu açıklanmayan kısımların yine belirttiğim konular olduğunu ve ayrıca bir de Özgür Gündem gazetesi muhabirlerinin ve Musa Anter'in cinayetlerine ait olduğunu, bu devlet sırrı şeyiyle gizlenen konuların bunlar olduğunu gözlemlemiş oluyoruz.

Devlet sırrı, bizim gibi ülkelerde ne yazık ki -demokrasi kültürünün gelişmediği ülkelerde- devletin yapmış olduğu yasa dışı işlerin ya da yaptırmış olduğu yasa dışı işlerin gizlenmesi, hatta cinayetlere kadar gizlenmesine yol açabilen şeylere neden olabiliyor.

Aynı zamanda, bakın, yine, Trabzon Barosu tarafından Bilgi Edinme Yasası'na dayanarak Trabzon şehrinde hangi evin çatısında baz istasyonu bulunduğuna dair bilgi verilmesi isteği reddedilmiş devlet sırrı olduğu gerekçesiyle. Biraz önce Bülent arkadaşımızın söylediği şekilde, yani idari yaptırımlarda devlet sırrı olduğu gerekçesiyle reddedilebiliyor.

Mesela, daha önce, 2009 yılında Sayın Bakan Vecdi Gönül'e sorulan bir soru var intihar eden askerlerin hangi illerde doğduğuna ve isimlerine dair. Bu da devlet sırrı olduğu gerekçesiyle açıklanmıyor.

İşte bizim kaygımız bu. Yani bu türden siyasi cinayetler, bu türden, toplumu ilgilendiren, genel sağlığı ilgilendiren, kamuyu ilgilendiren konularda, devlet sırrı konusunda sadece idari kararlar yani Başbakan ve bakanların yapmış olduğu bir tasarrufla karar verildiği takdirde bunun kontrol edilememesi sonucunda, yargıya da hatta bunların gönderilmemesi sonucunda bir örtü olacak ve İktidarın her türlü yolsuzluğunun, her türlü yanlış işleminin, yaptığı her türlü yanlış muamelenin bu şekilde örtülebilmesi sonucunu doğuracak kaygısını taşıdığımız için biz bu tasarıya karşıyız. Yani, eğer, gerçekten, diğer ülkeler gibi devlet sırrı konusunu gündeme getirmeyi istiyorsak ama demokratik kurallara da uygun olmasını istiyorsak yargı yolunun daha açık olmasını getirmemiz lazım, idari konularda da yargı yolunun daha açık olduğunu belirtmemiz lazım, aynı zamanda da Parlamentosunun denetimine de bu konuyu açmak lazım. Yani 550 milletvekiline bu ülkede güvenilmeyecekse... Ki kapalı oturum yapıldığında zaten kapalı oturumun tutanaklarının gizliliği çok açık seçik belirlenmiştir. Buna 550 milletvekili uyuyorsa, "devlet sırrı" kavramının da Meclise getirilmesi ve buradan karar

verilmesi çok daha meşru olacaktır, diğer ülkelerin düzenlemeleriyle de birlikte olacaktır ve pek çok eleştiriyi de ortadan kaldıracaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Fakat, tabii, işin diğer tarafına bakarsak, böyle bir düzenleme de yapmadan bahsettiğiniz hususlar alabildiğine devam eder. Bu, hiç olmazsa bunun bir yerde önüne bir set çekmeyi öngörüyor eksik veya fazla.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Set mi çekecek, artıracak mı Başkanım, onu artık bilemiyoruz yani. Uygulama gösterecek.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın üyeler, değerli bürokratlar; 2 arkadaşım da çok güzel değerlendirmeler yaptılar bence.

Kaldı ki bu tasarıya ilişkin karşı oy yazısı da pek çok şeyi son hâlde ortaya koymuş durumda. Ben bazı konulara değineceğim sadece fazla tekrara girmeden.

Bir kere, gerekçede 3'üncü maddeyle devlet sırrının tanımının yapıldığı belirtiliyor. Oysa bu tanım son derece müphem, son derece soyut ve tereddüdü gidermiyor. Yani “Devletin uluslararası ilişkilerine veya millî güvenliğine zarar verebilecek mahiyette gizli bilgi, belge ve kayıtlar” tanımlaması oldukça geniş bir tanımlamadır. Bunu nereye koyacağız? Yani subjektif değerlendirmelere açık bir olgudur. Bunun daha somut olgulara dayandırılması lazım. Yani hemen hemen herkese göre bir devletin uluslararası güvenliğine, uluslararası ilişkilerine aykırı belge ya da bilgi söz konusu olabilir. Bir kere bu tanımlamanın çok geniş tutulduğunu görüyorum. Bu da kötü niyetli yaklaşımları beraberinde getirebilecektir.

İkinci olarak, arkadaşlarımız da değindi, Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulunun tamamıyla 5 tane siyasi otoriteyi temsil eden kişiye bırakılması son derece sakıncalıdır. Bugün, bir örnek vermek gerekirse, Ergenekon davasını örnek verelim, bu davada devlet sırrını elinde tutanlara ilişkin cezalandırılması istemiyle açılan davalar var. Örneğin bir gazetecinin evinde ya da bilgisayarında yapılan aramada Millî Güvenlik Kurulunun filanca tarihteki, bundan on sene önceki bir kararı ele geçirilmiş. Kişi savunmasında şunu diyor: “Ben bir kitap yazacaktım. Kitap yazmak için, bir şekilde elime geçti ve bunu elimde tutuyorum.” Şimdi, buna dair değerlendirmeleri de, Türk Ceza Kanunu’nun 326 ve 327’nci maddelerine göre bir suç söz konusu. 326’nci maddedeki suçun aşağı sınırı sekiz yıldan başlıyor. Yani böyle bir devlet sırrı niteliğiyle ilgili olarak örgüt üyeliği suçundan beş yıl alıyorsunuz ama Millî Güvenlik Kurulunun eski tarihli bir kararını bilgisayarınızda eğer tutuyorsanız sekiz yıldan başlayan bir cezayla muhatapsınız demektir. Şimdi, şu andan itibaren eğer bu yasa yürürlüğe girerse eski belgelere ilişkin değerlendirmeleri de yine bu 5 kişiden oluşan

Kurul yapacak ve dolayısıyla bizzat bence 5 kişi de değil, sadece Sayın Başbakan sekiz yılı yesin mi bazı kişiler, yoksa yemesin mi kararını verecektir. Bu, kuvvetler ayrılığı ilkesine açıkça aykırı bir tutumdur. Hiç değilse önceki düzenlemede yani tasarının ilk geldiği hâlde ikili bir kurul yaklaşımı vardı, bürokrasi işin içine dâhil olmuştu ama şimdi 5 tane siyasi otorite resmen kendini yasa koyucu yerine sokmuş durumdadır. Bunun kabul edilebilir bir yanı olamaz diye düşünüyorum ve şu anda güncel davalarda, süren davalarda böyle bir olguyla karşı karşıya kalacağız. Yani hemen bu yasa yürürlüğe girer girmez eski belgeler bu Kurulun önüne getirilecek ve bu Kurul oturacak, diyelim ki A kişiden elde edilen CD'deki... Meşhur bir 51 no.lu CD var, sanıyorum, Levent Göktaş adlı bir sanıktan elde edilmişti. Bu CD'de devlet sırrı niteliğinde belgeler olduğu öne sürülüyor ve bu CD hemen Başbakan ve 4 bakanın önüne konacak, "Evet, devlet sırrıdır." derlerse bu Levent Göktaş adlı sanık, diyelim, sekiz yıl hapis cezasına mahkûm edilecek. Bunun hukuk devleti ilkesiyle, kuvvetler ayrılığı ilkesiyle bağdaşır bir yanı yoktur, buna dikkati çekmek istiyorum.

Bir diğer nokta, tasarının 8'inci maddesi, mahkemelere devlet sırrı niteliğindeki belgelerin verilmeyebileceğini hüküm altına alıyor. Şimdi, şöyle bir örnek verelim: Bir devlet sırrı niteliğinde yapıldı bir evrakla ilgili. Bu verilen karar, idari bir karardır. İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açık olduğuna göre, ben de dava açtım, dedim ki "Bu 'devlet sırrı' niteliğinde yerinde değildir, bu idari işlemin iptalini istiyorum." Şimdi, bu Kurul yine bu belgeyi vermeyecek mahkemeye çünkü vermeme yetkisi var. O zaman, dava açan bir kişi olarak benim haklarım nerede kalacak? Bu anlamda da yargı yolunun açık bir şekilde ortaya konmaması önemli bir sakıncadır.

Tasarıyla ilgili bir diğer sakıncalı hâl ise tasnifi yapacak yapının ortaya konmamasıdır. Hani ilk tasarıda kimlerin tasnifi yapacağı... İşte, işin sekreteryası kısmını Başbakanlık yapacaktı ama öyle bir budanmış ki tasarı, basit hâlde dönüştürülmüş. Şu hâliyle bu tasarı bir tek anlam ifade ediyor: Neyin devlet sırrı olup olmayacağına 5 kişi karar verecek. Sadece ondan ibaret.

Şimdi, Başbakanlığa bu "devlet sırrı" olarak nitelenen evraklar geldiğinde bunların incelemesini kim yapacak? Yani o kadar yoğun işleri içinde 4 bakan, bir Başbakan oturup tek tek bu evrakları inceleyecek değil.

BAŞKAN – Şu söylediklerine aynen katılıyorum. Şu son söylediklerin tamamen doğru.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani, şimdi, kim inceleyecek? Binlerce dosya gelecek.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Alt komisyonda bu söylediğiniz çok tartışıldı.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani Millî Savunma Bakanlığından gelecek...

BAŞKAN – Onun için eskiye döneceğiz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – ...İçişleri Bakanlığından gelecek, Dışişleri Bakanlığından gelecek ve bunu bir bürokrat kesimi inceleyecek. E, o bürokrat kesimi o gizli belge hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olacak.

BAŞKAN – Ömer Bey’in sözleri bizim için çok önemlidir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani şimdi, anladığım kadarıyla bu iş yönetmeliğe atılmış. Şimdi, yönetmeliğe atılmış ama çok ilginç bir şey daha söyleyeceğim: Yakın dönemde artık devlet bürokrasisinde sözleşmeli personeli de görmeye başlayacağız yani öyle bir sisteme doğru gidiliyor. Şimdi, sözleşmeli olan, Başbakanlıkta görevli olan kişiler devletin belki çok önemli belgelerini görme olanağı bulacak. Dediğim gibi, bir Başbakan, 4 tane bakan oturup günlerce binlerce sayfadan oluşan bu metinleri inceleyemeyecekler. Buna ilişkin herhangi bir düzenleme de bu yasa da yok.

Nihayet, tabii, geçici 1’inci maddeyi ele alacak olursak durum daha da bir vahim. Buna göre “Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlem görmüş olup, yeniden işleme alınması gereken bilgi, belge ve kayıtlardan 3 üncü maddede belirtilen nitelikleri haiz olanlara Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu tarafından devlet sırrı niteliği verilir.” diyor. Buna göre Türkiye’de son elli yıllık bütün evraklar bu 5 kişinin önüne konacak. Yani 1960’lardan başlayarak bütün evraklar bu Kurulun önüne...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ama yeniden işleme alınması gerekli.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii, yeniden işleme alacaksınız.

BAŞKAN – Yeniden değerlendirilecek.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, tabii, bakanlıklar kendi bünyeleri içerisinde bu tip devlet sırrı niteliğindeki belgeleri bir öneri hâlinde gönderecekler. Bu da önemli bir yığılma demektir ve kanunun yürürlüğe girmesi için de altı aylık bir süre tanınmış. Bu süre içinde yargılanan insanlar açısından durum ne olacaktır? Şu anda insanlar tutuklu yargılanıyor. Yani “devlet sırrı” nitelmesi yapıldığı için, sadece bilgisayarında bir not bulunduğu gerekçesiyle şu anda tutuklu olan insanlar var ve bir kanunun yürürlüğe girme tarihi altı ay, bir de bunun üzerine binlerce evrak tekrar bu Kurulun önüne gelecek. İncelemesi belki yıllarca sürecektir ve bu insanlar sadece bu nedenle tutuklu kalır hâlde bulunacaklar.

Ben bu nedenlerle tasarının -arkadaşlarıma katılıyorum- tümüyle geri çekilmesi gerektiğini düşünüyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Ömer Bey.

Şimdi, esasında, bizim Türk Ceza Kanunu’nun 326’dan sonraki maddelerini bir gözden geçirmemiz gerekiyor yani orada hakikaten bazı sıkıntılar var. Eski kanundakileri aynen zaten almıştık, hiç değiştirmedik yani sistem değişti, ceza usulü değişti ama eski Ceza Kanunu’ndaki o hükümler araya gitti gibi geliyor bana kalırsa. Yani bir aceleye mi geldi, nasıl olduysa onlar aynen geldi ve sistemle uyum sağlamadı. Evet, öyle bir sorunumuz var. Ceza miktarları açısından da...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir de şey var: “Bunları tahsis oldukları yerden başka bir yerde kullanan...” ifadesi var, çok müphem bir ifade.

BAŞKAN – Onların hepsini bir elden geçirmemiz lazım. Adalet Bakanlığındaki arkadaşlar da o son sekiz on maddeyi hemen masaya yatırırlarsa en kısa zamanda onlarla bir çalışma yapalım.

Evet, Recep Bey, buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, bu görüşmekte olduğumuz yasa tasarıyla ilgili muhalefetin birtakım eleştirilerini birazcık da acımasız olarak değerlendiriyorum. Kaygı duydukları birtakım endişelerin izale edilebilmesi, giderilmesi için, keyfî, birtakım, her önüne gelenin “devlet sırrı kapsamındadır bu” deyip bilgi vermekten imtina etmesinin önüne geçmek amacıyla düzenlenen bir yasa tasarısı olarak da algılıyoruz.

Tabii ki Türkiye'nin gündeminde geçmişte bir derin devlet oluşumunu herkes konuşmuştu. Bu derin devletin sırlarını sanki devlet sırrıymış gibi gündeme getirip birtakım bilgilerin kamuoyuyla paylaşılması da Türkiye'nin yaşadığı gerçeklerdendi. Bu yasayla onun da önüne geçmiş olunacağını düşünüyorum. Bu derin devlet gibi yasa dışı oluşumların meydana getirmiş olduğu birtakım faaliyetlerin de devlet sırrı gibi nitelenmesini böylece engellemiş olacağız. Birtakım yetkilerin hemen siyasi otoriteye, Başbakana veya bakanlığa verilmesinin sanki tarafsızlığa gölge düşürecek, sanki içinde bulunduğumuz siyaset kurumunu... Biraz da kendi ayağımıza kurşun sıkmak olarak da algılamak istiyorum. Ülkede oy almış, iktidara gelmiş, meşruiyetinde hiçbir sorun olmayan iktidarların bu tür yetkileri kullanmasından öte ne olabilir? Başka kime vereceksiniz bu yetkileri?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Söyledik kime vereceğimizi.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Siz bürokrasiye verebilirsiniz. Bürokrasi de... Kardeşim, halka gidip hesap veren siyaset kurumu. Seçimler geldiği zaman biz halka gidip her yerde hesap veriyoruz, yetki bize gelince de “Vay, şöyle olur, böyle olur!” Lütfen arkadaşlar, kendi bindiğimiz dalı kesmeyelim. Siyaset kurumunu bu kadar da itibarsız hâle biz kendimiz getiriyoruz. Başbakana güvenmeyeceğiz, bu bakanlığa güvenmeyeceğiz... Devlette devamlılık esas. Bir siyasi iktidarın yapmış olduğu bu “devlet sırrı” kavramıyla ilgili, kamuoyunu rahatsız eden, inciten bir durum varsa iktidar değiştiği zaman yeni belgeleri, devlet sırrı olup olmayacağını Kurul her zaman için değerlendirme hakkına da sahip. Eğer bir yanlışlık yapıldıysa da yeni gelen iktidarla, yeni gelen başbakanla... Bunun devlet sırrı olma niteliğini kaldırma yetkisi de yasada var. Onun için, biz, siyasi iktidara gelen kişilere lütfen güvenelim diyorum.

Bu yasa tasarısının -belki birtakım çekinceler olabilir, sıkıntılar olabilir ama- bir zapturapt altına da aldığına da belirtmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Yüksel Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; esasında tasarının başında konuşabilsem belki bazı sorulara da cevaplar verilmiş olacaktı. Ben önce geneli üstünde biraz bir şeyler söyleyip sonra bazı sorulara cevaplar vermek istiyorum müsaadenizle.

Malumunuz olduğu üzere, bugün modern kamu yönetiminin temel ilkelerinden biri olan "yönetimde şeffaflık" veya başka bir ifadeyle "günüşiğinde yönetim" ilkesinin gerçekleşmesi bakımından çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum bu tasarının.

Bilindiği üzere, günümüzün demokratik hukuk devleti kriterlerinden biri de "şeffaf devlet" ilkesidir. Bu ilke vatandaşların devlet faaliyetleri konusunda bilgi edinme hakkını da kapsamaktadır. Bilgiye erişme özgürlüğü, modern demokrasilerin en önemli unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Devlet yönetiminde uzun süre egemen olan gizliliğin, yerini modern demokrasilerde açıklığa bıraktığı görülmektedir. Toplumsal denetim ve katılımın artırılması bakımından, kamu alanındaki sır kavramının yeniden tanımlanması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tasarı da esasen bu amaçla getirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün gereklerinden olan bilgi edinme hakkı, bireylere daha yakın bir yönetimi, halkın denetimine açıklığı, şeffaflığı sağlama işlevlerinin yanı sıra halkın devlete karşı duyduğu kamu güvenini daha yüksek düzeylere çıkarmakta önemli bir rol oynamaktadır. Kullanılan bu hak sayesinde hem devletin denetimi kolaylaştırılmakta hem de devletin demokratik karakteri güçlendirilmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında açıklık ve şeffaflık kavramı, olumsuz olarak görülen gizlilik kavramının giderilmesi ile yönetilenlerin yönetenlerin işlem ve faaliyetlerini denetlemesinin sağlanması düşünceleri üzerine ortaya çıkmıştır. Demokratik ülkelerde, bilgi edinme özgürlüğü, temel hak ve özgürlüklerin kullanılması bağlamında vazgeçilmez temel haklardan biri olarak kabul edilmektedir.

1982 Anayasası'nın 26'ncı maddesinin ikinci fıkrasında düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetinin hangi amaçlarla sınırlandırılacağı belirtilirken, amaçlardan biri de devlet sırrı olarak belirlenmiştir. Yine, 28'inci maddenin beşinci fıkrasında, devlete ait gizli bilgilere ilişkin her türlü haber ve yazı yazarların, bastıran ve basanların, bunları başkalarına verenlerin bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu tutulacakları da açıklanmıştır.

Bilindiği gibi, Anayasa'da bilgi edinme hakkı, doğrudan bir temel hak ve özgürlük olarak düzenlenmiş değildir. Esasında 4982 sayılı, 2003 yılında çıkarılan Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, Türkiye'nin Avrupa Birliği yolunda yaşadığı uyum sürecinin önemli bir adımı olarak kabul edilmiştir.

Bu Kanunda, bilgi edinme hakkının sınırlarından birisi, "Devlet sırrı" olarak benimsemiştir. "Devlet sırrı ve gizliliği" kavramları kolayca tanımlanabilecek kavramlar olmadığı için, gereksiz yere genişletildiği takdirde bilgi edinme hakkının sınırları daralacağından bu kanunun amacına ulaşması, mevzuatımızda dağınık ve yetersiz şekilde düzenlenmiş "devlet sırrı" kavramına netlik kazandırılmasını sağlayacaktır.

Anayasa ile çeşitli kanun ve düzenleyici işlemlerde devlet sırrı ve gizliliğiyle ilgili hükümler yer almakla birlikte, bu hükümlerde devlet sırrı ve gizli kalması gereken bilgi kavramlarının açıkça tanımlanmadığı, belirlenme usul ve esaslarının saptanmadığı ve bunun sonucu olarak yönetimin takdir yetkisini yerinde kullanmaması sonucu kamu alanındaki en basit bilgilerin devlet sırrı olarak kabul edildiğini görmekteyiz.

Devlet sırrı kavramının tanımlanmasına ve hangi bilgi ve belgelerin hangi usullere göre ve hangi makamlarca "gizli belge" veya "devlet sırrı" kategorisine sokulacağının belirlenmesine ilişkin ihtiyaç ve devlet sırrları gizliliğiyle ilgili olarak mevzuatımızdaki yetersiz düzenlemeler konunun özel bir yasayla düzenlenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; devlet sırrına ilişkin alanı mevzuatla düzenleme yoluna gidilirken, elbette devletin meşru hakları ve demokratik kurumların korunması ilkesi göz ardı edilmemeli ve vatandaşın bilgi edinme hakkının gereksiz kısıtlanmaması da ön planda tutulmalıdır. Diğer bir deyişle, kişi yararı ile toplum yararı dengede tutulmalı ve yalnız toplum yararının üstün tutulmasının gerektiği noktalarda, o da demokratik toplumun zorunlu kıldığı ölçüde kanunla müdahalede bulunulmalıdır.

Devletin güvenliği, millî varlığı, bütünlüğü, anayasal düzeni, iç ve dış menfaatlerinin korunması toplum için de önem taşımaktadır. Sözü edilen kavram ve menfaatler devlete ait bazı bilgi ve belgelerin gizli kalmasını da gerekli kılmaktadır. Diğer yandan, demokratik düzende aynı zamanda korunması gereken bir değer de vatandaşın devlet işlemleri, faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olabilmek, haber alabilmek hak ve hürriyetleridir. Günümüzdeki yaklaşım, yönetimin bilgi verme ödevi ve bireylerin bilgi alma hakkının bir kanunla düzenlenmesi ve yine devlet gizliliği kavramının tanınmasının zorunluluğunu getirmektedir.

Devlet Sırları Kanunu Tasarısı, gerekçesinde de belirtildiği üzere, demokratik ülkelerde temel hak ve özgürlüklerin kullanımı bağlamında vazgeçilmez haklardan biri olan bilgi edinme hakkının sınırlarını çizen devlet sırrı kavramına açıklık getirerek, bu hakkın keyfî olarak kısıtlanmasının önüne geçilmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu anlamda tasarının temel amacı devlete ait yararlar ile vatandaşın bilgi edinme hakkının demokratik toplum esasları dikkate alınarak bağdaşır bir şekilde düzenlenmesidir. Tasarıda sır teşkil edebilecek ve gizliliğe ilişkin hususların tanımları yapılarak devlet sırrına ve devlet sırrının hangi süreyle korunacağına dair düzenlemeler getirilmiştir.

Bu vesileyle Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bir konunun devlet sırrı olup olmadığını mahkemenin, yargının tespiti ile idarenin tespiti noktasında herhâlde tercih noktası yargının tespiti olması lazım, o daha hukukidir, daha demokrat bir tavidir, buna katılmamak mümkün değil. Yalnız, ben burada özetle şunu öğrenmek istiyorum: Devlet Sırrı Kurulu bir idari kurul, vermiş olduğu karar da bir idari karar olacak. Anayasa'nın 125'inci maddesine göre idarenin bütün işlem ve eylemleri yargı yoluna açık.

Sayın Başkanım, burada uzman arkadaşlardan da bu konuda bilgi edinmek istiyorum ben. Mahkeme talep etti, bu kurul dedi ki: “Bu sır değil.” Bu yargı denetimine açık olmayacak mı?

BAŞKAN – Bitti zaten, o zaman sorun kalktı.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Göndermedi hiç mahkemeye.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İşte, orada bir açıklık, netlik kazandırmak gerekiyor. Buna karşı bir yargısal denetim var mı? Yani diyorum ki eğer bu yargısal denetime tabi ise buradaki tereddütler izale edilebilir, yargısal denetime tabi değilse tabii ki muhalefetin eleştirileri de burada haklı gibi geliyor bana.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, cevap verebilir miyim?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, ayrıca eğer yargısal denetime tabi ise bunun esaslarını belirlemek mi lazım, idari mevzuata mı bırakmak lazım?

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yapalım: Bu maddelerle ilgili bir değerlendirme bu esasında. Bence maddelerde tek tek bu konuları ele alalım hangi maddede ne yapmamız gerekir, eksiği fazlası, öyle gidersek daha iyi olur. Ben Genel Müdülden bu cevabı...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, genel anlamda bu yargı denetimine açıklık aslında cevaplanabilirse yani daha şey olacak.

BAŞKAN – Yargı denetimine... Şimdi, ben de düşünüyorum da yargı nasıl karar verecek? Yani bir kurul verdi, belki ikili olursa kurul bir üst kurul bunu inceler, doğrudur veya değildir diye bir rapor verebilir, kabul eder veya etmez ama ondan sonra şimdi, bir şeyin sır olup olmadığı, devlet sırrı olup olmadığına yargı nasıl karar verecek? Çünkü yargı bu mekanizmalarla donatılmış bir kurum değil yoksa bilirkişiye mi gönderecek bunu ya? Bir de öyle bir şeyle karşı karşıya kalırız, orada bir sorunumuz var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hocam da burada yani yanıt versinler. Bizim düşüncelerimiz zaten... Ramazan arkadaşımız da sordu.

BAŞKAN – Evet, Yüksel Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bu zaten en çok sorulan sorulardan biri, o yüzden bir cevap hazırlamıştık biz, onu müsaade ederseniz okuyayım ben.

Devlet Sırları Tasarısı hazırlanırken iki husus sürekli göz önünde tutulmuştur. Bunlardan birisi, vatandaşın bilgi edinme hakkı iken diğeri de devletin güvenliği, iç ve dış menfaatlerin korunması bakımından bazı bilgi ve belgelerin gizli kalması gerekliliğidir. Nitekim gerek Anayasa’ımız gerekse bu konudaki uluslararası belgeler ulusal güvenlik ve ulusal yarar gerektirdiğinde bilgi edinme hakkına sınır getirilmesini meşru görmektedir. Bu gerçeklikten dolayı tasarıda devlet sırrı niteliğindeki bilgi ve belgelerin mahkemelere gönderilmesi konusunda bir sınırlama getirilmiştir. Ancak unutulmamalıdır ki bu sınırlama devlet sırrı niteliğindeki bilgi ve belgeler içindir. Devlet sırrı niteliği taşımamakla birlikte gizli nitelikteki bilgi ve belgelerin mahkemeye gönderilmesi temel ilke olarak benimsenmiştir.

Mevcut uygulamada devlet sırlarının mahkemeye gönderilmesi bakımından bazı sınırlamalar mevcuttur. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu 20’nci maddesinin üçüncü fıkrasında istenen bilgi ve belgelerin devletin güvenliği ve yüksek menfaatleri ile birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise Başbakan veya ilgili bakanın gerekçesini bildirmek suretiyle söz konusu bilgi ve belgeyi vermeyebileceği düzenlenmiştir. Ancak kanuna göre verilmeyen bilgi ve belgelere dayanılarak ileri sürülen savunmaya göre karar verilemeyecektir.

Yine 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 125’inci maddesinde hapis cezası alt sınırı beş yıl veya daha fazla olan suçlara ilişkin olarak bir suç olgusuna ilişkin bilgiler içeren belgelerin devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamayacağı düzenlenmiştir. Tasarıda yer alan düzenleme esas itibarıyla mevcut uygulamanın devamı niteliğindedir. Tasarıya göre genel olarak devlet sırrı niteliğindeki bilgi ve belgelerin kurulca gerekçesi belirtilmek suretiyle verilmeyebileceği ancak verilmeyen bilgi ve belgelerin davada ilgili aleyhine soruşturulamayacağı düzenlenmiştir. Ancak tasarıda Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri saklı tutulmak suretiyle Ceza Muhakemesi Kanunu’nun kurduğu sistem muhafaza edilmiştir.

Bu açıklamalarıma şunu da eklemek isterim: Neticede Anayasa 125’inci maddesi gereğince idarenin her türlü işlem ve eylemi yargı denetimine tabi olduğu için tabii ki bu da yargıya götürülecektir, oradaki usul uygulamaya göre şekillenecektir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani sonuç olarak idari yargıya göndermek zorunda değil, gerekçeleriyle bildiriyor ve idari yargıya göndermek zorunda değil, o anlaşılıyor değil mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Belgeyi -mevcut tasarıya göre söylüyorum, alt komisyon biraz daha farklı- mahkemelere değerlendirme kurulu göndermiyor ise üst kurula takdim ediyor. Üst kurul mahkemelere gönderilmeyebileceğine karar veriyor devlet sırrı ise, ancak bu ilgili aleyhine sonuç doğurmuyor, bu mahkemelerde bir olaya konu edilmesi hâlinde. Ama idarenin işlem ve eylemlerinin yargı yoluna tabi olmasının ifadesi şu olsa gerek: Bir belgeye devlet sırrı niteliği verildiğinde eğer ilgili bir kimse bunu mahkemeye, idari yargıya götürdüğünde her hâlükârda idari yargının denetiminden geçmesi gerekecek idari yargı mevzuatına göre.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama birbiriyle çelişen bir şey bu Sayın Genel Müdürüm, çelişiyor.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir eksiklik var burada.

BAŞKAN – Bir saniye...

Buyurun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; burada asıl konu şu: Yani burada devlet sırrı olması hususuna kim karar verecek? Yani belge yargı denetimine tabi olsa bile mahkemeye gönderildiğinde sonuçta birisi karar verecek yani bu devlet sırrı mıdır, değil midir, mahkemeye gitti, buna kim karar verecek? Kim karar verecek, hâkim mi, bilirkişi mi, kim? Yani şimdi, hangi mesele, neye göre? Hâkimler kanunlara göre karar verir, hukuka göre karar verir yani belirli bir tarif, belirli bir norm çerçevesinde karar verir. Şimdi, o zaman, biraz önce Recep Bey'in söylediği gibi, siyasette hesap verenlere bu yetkiyi vermekten korkmamız ve hesap vermeyecek olanlara böyle bir yetki vermemiz söz konusu olacak ki bu çok ciddi bir yetki yani devlet sırrı yetkisi, devlet sırrına karar verme yetkisi ciddi bir yetki. O zaman, burada, bu düzenleme bence yeterli bir düzenleme anlamı itibarıyla.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir şey ilave etmek istiyorum, bir soru soracağım.

BAŞKAN – Bir dakika...

Buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Sayın Başkan, sayın üyeler; izin verirsiniz çok kısa bir teknik bilgi vermek istiyorum. Şimdi, bu kanunun düzenlemesi bir hukuki uyumsuzluk çıkmadan önceki evreye ilişkin bir düzenlemedir yani daha henüz bir hukuki uyumsuzluk yok. Bir bilgiyi biz devlet sırrı olarak koruma altına alacak mıyız, almayacak mıyız? Bir bilgiye biz devlet sırrı niteliği verebiliriz henüz bir hukuki uyumsuzluk ortaya çıkmadan önce ama burada yine bir ayırım yapılıyor.

Bir bilgiye devlet sırrı niteliğini vermesek bile ilgili kamu kurum ve kuruluşu onu kendi mevzuatı çerçevesinde gizli tutabilir. Yani gizli bilgilerin arasında devlet sırrı niteliğinde olanlar olacak, olmayanlar olacak. Mesela emniyet istihbarat teşkilatının yaptığı faaliyetler gizli bilgidir ama bunları devlet sırrı niteliği olarak koruma altına almıyoruz. Millî İstihbarat Teşkilatının icra ettiği faaliyetlerden bir kısmı sadece iç güvenliğe yöneliktir, bunların bir kısmı gizli bilgi olmakla beraber devlet sırrı niteliğini taşımayacaktır ama devlet sırrı niteliğini taşıyabilecek olan gizli bilgi ve belgelerle ilgili olarak bir organ karar veriyor. Bu kanun tasarısının getirdiği sistem bu bilgi ve belgelerden hangisine hangi usul ve esaslar çerçevesinde devlet sırrı niteliği verebileceğiz, bunu düzenleme yönündedir.

Eğer bir hukuki uyumsuzluk ortaya çıkmışsa o zaman iş artık yargının önüne gelmiştir. Bu aşamaya kadar henüz yargının önüne gelmiş bir düzenleme, bir sorun yok. Şimdi, yargının önüne geldiğinde bakacağız bir ceza hukuku sorumluluğu söz konusu ise Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 47 ve 125'inci maddeleri devreye girecektir. Yani burada devlet, faaliyeti itibarıyla bir bilgiyi, belgeyi gizli tutabilir ama eğer bu bilgi ve belge bir suç olgusunu açıklığa kavuşturabilecek mahiyette ise bunu artık mahkemeden gizli tutmuyoruz ama bunu mahkeme nasıl değerlendirmelidir? Bu bilgi ve belge ilgili kamu kurumu yetkilisi tarafından informal olarak cumhuriyet savcısı ve mahkeme başkan ve heyetiyle, hâkimiyle paylaşılacaktır. Mahkeme bu bilginin veya cumhuriyet savcısı bu bilginin bir suç olgusuyla ilgisinin olmadığını tespit ettiğinde bunun dosya içerisine girmesine gerek yok ama eğer bir suç olgusuyla ilişkisini kuruyorsa bu bilgiyi artık devlet sırrı olarak koruma altına almıyoruz, bu bilgi dosyaya giriyor, bu bilgiye sahip olan kişi "Tanıklıktan çekiniyorum." diyemeyecek, bu bilginin yer aldığı belge de "Devlet sırrıdır." veya "Gizli bilgidir, belgedir." diyerek gizli tutulmayacak, dosya içerisine girecek.

Şimdi, burada, cumhuriyet savcısı, hâkim ve mahkemenin bir değerlendirmesi söz konusu olacak ama bir uyumsuzluk ortaya çıktığında ki bir özel hukuk uyumsuzluğunda da aynı sorunla karşı karşıya gelebiliriz, bir idare hukuku sorunuyla karşılaştığımızda da aynı durumda aynı sorun karşımıza çıkabilir. Mesela bir kişinin özlük haklarının verilmemesi bağlamında açılmış bir davada bir bilgi isteniyor. Bilgi mesela Yüksek Askerî Şûra tarafından alınmış bir karara yönelik olabilir, Millî İstihbarat Teşkilatının kendi içinde yaptığı bir değerlendirme, kendi mensuplarından biri hakkında olabilir ve bu kişinin özlük hakları üzerinde bu değerlendirmeye dayalı olarak alınmış bir karar dolayısıyla açılmış bir dava vardır. Bu davada eğer bu devlet sırrı ise bunu mahkemeye paylaşmıyoruz bu sistemde ama bu sadece gizli bilgiyse bunu mahkemeye bir şekilde paylaşmak zorundayız. Yani bu sistem, burada kurduğumuz sistem bizim yarın İdari Yargılama Usulü Kanunu'na, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na da bir şekilde müdahale etmemizi gerekli kılacaktır.

Şu andaki sistemde, hangi bilgi devlet sırrıdır, hangi bilgi devlet sırrı niteliğinde değildir konusunda önceden belirleme yönünde bir karar alınmadığı için bu sorun ilk defa karşımıza bir uyuşmazlık çıktığında, mesele mahkeme önüne intikal ettiğinde bu tartışmayla karşı karşıya geliyoruz. Bunun için bu sistem son derece önemli bir yaklaşımdır ama bütün sorunları çözecek mahiyette midir, onun takdiri heyetimize ait olan bir husustur.

Bir diğer hususu daha bu arada bilgi olarak arz etmek istiyorum. Bugüne kadarki bilgiler bakımından böyle bir ayırım yapılmış değil yani sistemde önceden bunun devlet sırrı niteliğinde olup olmadığı konusunda verilmiş bir karar mekanizması yok. Dolayısıyla bugüne kadarki devlet faaliyetleriyle ilgili gizliliği olan bilgi ve belgelerden hangileri devlet sırrı niteliğini taşıyacaktı? Bu sistem devreye zorunlu olarak girecektir yani bu sistem çerçevesinde bu bilgilerle ilgili olarak devlet sırrı nitelendirmesi kararının alınması gerekecektir ama bu zaman zarfında bu bilgilerin de ifşa edilmesi gibi sonuç ortaya çıkmıyor çünkü bunları her hâlükârda gizli tutuyoruz. Eğer bir uyuşmazlık çerçevesinde bu bilginin delil olarak kullanılması söz konusu olacaksa zaten CMK, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümleri çerçevesinde bunların değerlendirilmesine de engel teşkil eden bir durum söz konusu değil, sistem şu andaki şekliyle bir olumsuzluk ortaya çıkarmayacak şekilde işleyebilecek bir sistem olarak kurgulanmıştır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, devam ediyorum söz isteyen arkadaşlara, kısa kısa yalnız.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Benimki çok kısa. Tabii, Sayın Genel Müdürün, Sayın Hocamın değerlendirmeleri oldu ama ben bir örnek vermiştim hatta Ramazan Bey de benzer bir şey söyledi. Ben dedim ki: “Devlet sırrına ilişkin bu kurul bir düzenleme yaptı, bir karar verdi. Bu karar aleyhine yargıya gidildi yani devlet...”

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kim gidecek yargıya? Öyle bir mekanizma yok ki ya.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, var.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Devlet sırrı olup olmadığını bilemezsin. Yapmıştır ancak zaman içerisinde çıkacaktır. İdari bir işlem, Resmî Gazete’de yayınlanacak bir şey değil ki ya.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, Sayın Milletvekili, şimdi, ne olacak? Şöyle bir şey olacak: Ben bir yazı talep edeceğim, biraz önce Sayın Mahmut Tanal’ın talep ettiği gibi Kürecik’le ilgili. Diyecekler ki: “Bu devlet sırrı.” Ben de bunun üzerine bu işlemin, devlet sırrı nitelenmesine ilişkin işlemin iptali için idari yargıya dava açacağım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tarafı mısın onun? Değilsin.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Önemli değil ki önemli değil, o usul problemi. Ben bu davayı açtığımda... Şimdi, idari yargılamaya ilişkin düzenleme Sayın Genel Müdürümün dediği gibi doğru yani orada farklı bir örnek var, burada farklı bir olay var. Bu tasarı çerçevesinde eğer

kanunlaşırsa buna ilişkin bir idari yargı mekanizması şu anda yok görülüyor yani bu yasaya karşı bir yargı yolu kapalı. Bu anlamda ben tereddüdümü dile getirmeye çalıştım özellikle.

Tabii, bir de şeyin üzerinde durdum yani hiç değilse 5'inci maddenin ikinci fıkrasını biraz daha geniş tutabiliriz. Bu üst kurul makamına yani ikili bir sistem oturması açısından Bakanlığın kendi çerçevesinde bir kurul oluşturması ve ona göre bir üst kurul, hiç değilse bürokratik bir çerçeveden de somut olarak geçmesi uygundur diye düşünüyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Onu orada değerlendiririz, doğru söylüyorsunuz.

Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlarımızın şu görüşlerine katılmıyorum: “Yüzde 50 gibi bir çoğunlukla iktidara geldik, bu nedenle bu yetkileri biz kullanmak durumundayız. Hesap veren biz olduğumuza göre bu yetkileri de kullanmak kadar doğal bir şey yoktur.” gibi bir yaklaşım biçimi var ancak böyle bir anlayışla gidersek o zaman yargıya gerek yok. Yüzde 50 iktidar çoğunluğu her türlü konuda karar verebilir, her türlü uyuşmazlık konusunda da karar verebilir, yargıya da herhangi bir şekilde gerek duyulmaz çünkü her konuda siyasi iktidar hesap verecek. Böyle bir yaklaşım biçimi olmaz. Hele burada, biz kuvvetler ayrılığını özümsemiş insanlar olarak, hukukçular olarak bulunuyorsak böyle bir yaklaşımı kabul etmek mümkün değil benim açımdan.

Şimdi, bunun dışında şöyle bir şey söyleniyor. Yani biraz önce örnek verdik işte, Kürecik kalkınıyla ilgili Mahmut Tanal'ın sorduğu soruya “devlet sırrı” diye cevap verildi. Yine ben örnek verdim. Trabzon Barosunun “Baz istasyonları hangi evlerin çatılarındadır?” diye bir sorusu var. Buna karşı da Bilgi İletişim Teknolojileri Başkanlığı tarafından “devlet sırrı” diye bir cevap verilmiş. Şimdi, bu türden cevaplar verildiğine göre Trabzon Barosu dava açacak, diyecek ki: “Bu devlet sırrı olamaz yani bu konudaki kararı iptal edin.” Dava açamayacak o zaman bu durumda yani yargı yolu kapalı diyoruz, dava açma şansı yok, devlet sırrı ise devlet sırrı. Yani bu türden konularda bile devlet sırrı karşımıza çıkar ve yargı yolu kapalı olursa o zaman nerede kalıyor bu devletin şeffaflığı, bu devletteki hukuk devleti ilkesi, bilgi edinme hakkı nerede kalıyor? O zaman Bilgi Edinme Kanunu'nun hiçbir hükmü kalmaz yani pek çok konuya devlet sırrı örtüsünü getirebilirsiniz ve böylesine saçma sapan bir durum çıkabilir. Yani bence diğer ülke örneklerini ben özellikle inceledim geldim yani bu konuda yapılabilecek bir şey var mı, öneri getirirsek bu kabul olabilir mi diye.

Şimdi, biliyorsunuz, memur yargılamalarıyla ilgili de işte, ön inceleme rapor verir, yargılansın, yargılanmasın kararına karşı da Danıştay 2. Dairesine başvurulur. Aynı şekilde böyle bir şey getirilebilir yani Danıştayda, idari yargıda daha uzman bir daire bu konuda görevli kabul edilebilir,

3. Daire denir, 1. Daire denilir. Şimdi, yargı paketi de zaten önümüzde yani bu konuda da bir düzenleme yapılabilir ama mutlaka yani bu türden bir işlevin kontrolünün olması gerekiyor. En basit olaylarda bile “Baz istasyonu nerededir?” diye devlet sırrı deniyorsa bunun karşısında...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Değil aslında devlet sırrı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, bakın, bu türden şeyler olabiliyor arkadaşlar, bunları ben uydurmuyorum yani böyle bir şeyle karşı karşıya kalmışız.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Düzenleme olmadığı için.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Düzenleme oldu “Devlet sırrıdır.” dedi Başbakan ve bakanlar, ne olacak? Kürecik kalkıyla ilgili “Devlet sırrıdır.” dendi, buna karşı benim başvurabileceğim, bizim başvurabileceğimiz bir yol olmayacak mı arkadaşlar? Bununla ilgili Danıştayda bir görevli daire olabilir ya da diğer ülke örneklerinde olduğu gibi -belki bu tasarının düzenleme şekline çok uygun değil yani şu anda hiç öyle kafa yorulmuş durumda da değil ama- Parlamantonun denetimi konulabilir. Niye konmasın bu denetim? Yani bir denetim sistemi olmalı. Başbakan ve bakanlar karar verdiler, bitti, böyle bir şey olabilir mi? Yani yüzde 50’le çoğunlukla da olsun, yüzde 70 çoğunlukla da olsun.

Şimdi, Tapu Kanunu’nda da aynı şeyi biz konuştuk arkadaşlar, Bakanlar Kuruluna çok büyük yetki verildi. Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Bizim arkadaşlarımız, bizim Başbakanımız, biz bunlara güveniyoruz.” Bakın, bunu söylüyorsunuz. Yarın, bir başka iktidar geldi, yanlış şeyler yaptı, geçmişte olduğu gibi yanlış şeyler yaptı, siyasi cinayetleri bile devlet sırrı diye sınırladı.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Olabilir, daha sonra kaldırma şeyi var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ne demek olabilir arkadaşlar ya? Öyle bir şey olabilir mi? Ne demek olabilir gibi bir laf? Siyasi cinayetleri dahi böyle bir şeyle olabilir diyorsanız burada konuşmamızın hiçbir anlamı yok o zaman yani.

BAŞKAN – Neyse, tamam, müdahale etmeyelim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bunun bir denetleme mekanizması olmalı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Burada şunu kabul edelim: Yani iktidar bugünkü iktidar yarınki iktidar fark etmez yani bu bizden sadır olan bir şey değil yani bizim iktidarımız gibi bir düşünce zaten doğru olmaz. İktidar hangisi olursa o olur.

Evet, son olarak buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Abi, sen yoktun, bitiriyorduk, nereden geldin?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, Anayasa’ımızda kuvvetler ayrılığı prensibi var Recep Bey. Milletin denetiminden bahsettiniz de milletin denetimi yargı denetimini ilgilendirmez, o siyasi denetimdir, seçimlerde hesabı verirsiniz, o ayrı bir olaydır. Yani yargı denetimi de o milletin yetki

verdiği kişileri de denetliyor. Hatta bak, yargı dediğiniz unsur milletin vekillerini de tutukluyor, içeride şimdi milletin vekilleri. O zaman, madem öyle, siz yüzde 50 çoğunlukla işbaşına geldiniz, bırakın da onlar gelsin burada görevlerini yapsın. Niye susuyorsunuz o zaman? O zaman siz milletin vekili değil misiniz, milletin iradesini kullanmıyor musunuz? Millet sorsun hesabını. Niye yargı soruyor madem öyle?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ama siz de bile bile, tutuklanınca bile bile aday gösterdiniz.

BAŞKAN – Neyse ya o tarafa fazla gitmeyelim arkadaşlar, bu tasarımı görüşelim biraz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da milletvekili olamayacağını bile bile, sabıkası olduğunu bile bile 2002’de parti kurdu, ondan sonra o sabıkasını Cumhuriyet Halk Partisi kaldırdı hem de Anayasa değişikliği yaparak.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Öyle değil, öyle değil.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O zaman niye kendisinin milletvekili olmayacağını bile bile neden parti kurdu, neden Türkiye’nin gündemine o sorunu taşıdı? Neyse şimdi...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Ali Bey, Tayyip Bey infaz edilmişti ama.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır kardeşim, sabıkası vardı, milletvekili aday olamıyordu, milletvekili aday olamıyordu, orada, Hakkı Köylü orada, milletvekili aday dahi olamıyordu, tamam mı?

BAŞKAN – Orada bir Anayasa değişikliğine ihtiyaç vardı, Anayasa değişikliği yapıldı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ee, canım, şimdi, bir şey söylemek istiyorum. Hayır, ben onu şu nedenle söylüyorum, yanlış oldu, doğru oldu anlamında söylemiyorum, Sayın Recep Özel’in şu mantığına karşı söylüyorum: “Efendim, siz bunların böyle olduğunu...” Bunlar hükümlü mü? Bunlar milletvekili olamaz mı? Olamıyorsa Seçim Kurulu niye milletvekili olamayacaklarına ilişkin karar vermedi? Şimdi, bakın, bu sizin demokrasi ve hukuk anlayışınızın somut göstergesidir.

Sayın Başkan, şimdi, ben söylemek istiyorum: Anayasa’nın 125’inci maddesinde nelerin yargı denetimine tabi olduğu, nelerin olmadığı zaten belirlidir yani tabii, Anayasa’ya uyacak bir siyasi iktidar varsa, işine geldiği zaman uyuyor, işine gelmediği zaman uymuyor. “Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askerî Şûranın kararları yargı denetimi dışındadır. Ancak, Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır. İdari işlemlere karşı açılacak davalarda...” Yani burada yargı denetimi dışında kalan hususlar bellidir. Anayasa’mızda da zaten yazılı olmayan hiçbir yetki kullanılamaz. Dolayısıyla yasalarla bazı hususların yargı denetimi dışına çıkarılmış olması demokratik hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmaz, o ilkelerle açıklanabilecek bir durum değildir, açıklayabilirsiniz siz, ben yaptım oldu mantığını yaparsınız, Türk Ticaret Kanunu’nda olduğu gibi bir sene sonra tekrar getirirsiniz yürürlüğe girmeden, Ceza Muhakemesi Kanunu’nda olduğu gibi 13 kez değiştirirsiniz. Bu

Komisyonunda Ticaret Kanunu'yla ilgili söyledim, tutanaklar oradadır, "Etmeyin, eylemeyin, şunu tartışalım." dedim, "Haydi" dediniz, aynı bugünkü tavidı, Recep'in tavrı gibiydi, "Tamamdır" dediniz, "Tamam" dediniz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Biz onu tartışmıştık bir önceki dönemde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tartıştıysanız niye getiriyorsunuz şimdi yürürlüğe girmeden? 103 maddesini niye değiştiriyorsunuz?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Beş yıl geçmiş ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kardeşim, bak, biz bunu 23' üncü Dönemde aldık.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Komisyondan geçeli beş yıl geçmiş.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Beş yıl geçmişse o zaman dört yıl geçmişti geçen sene. Niye tartıştırmadınız? Aynı bu tavırla geldiniz, şimdi, 100 tane maddeyi daha yürürlüğe girmeden bu Komisyonun önüne getiriyorsunuz. Ceza Muhakemesi'nde 13 kez değişiklik yaptınız. Yani sizin hangi bir dediğinize inanalım ya? Madem öyle, yaptığınız şeylerin arkasında durun, getirmeyin Komisyonun önüne. İşiniz gücünüz yasa yapma özensizliği, takmıyorsunuz hiçbir şeyi yani getiriyorsunuz bir yasayı, kimseden görüş almıyorsunuz, hatta o bilim komisyonundaki hocalar bile terk edip gidiyor şimdi, onlar bile artık sizin kahrınızı çekemez hâle gelmiş ya kendi hocalarınız. Bırakın, etmeyin yahu!

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hangi hocalar gitti ya? Bak, Hocam duruyor orada.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hangisi? Yarın o da gider merak etme. Ticaretteki hoca nerede?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Son olarak artık...

Buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben de bütün arkadaşlarıma iyi çalışmalar diliyorum.

Biz, sadece, şimdi, bu tartışmaların daha önceki dönemde de yapılmış tartışmalar olduğunu biliyoruz Komisyonunda, 2008 yılında da tartışılmış bu konu. 14/5/2008 tarihli bir Komisyon tutanağını size okumak istiyorum, sonra bunları kimin söylediğini de söyleyeceğim yani bugün gelinen nokta ile o günkü durumu kıyaslamak bakımından.

Şimdi, diyor ki Komisyon üyesi arkadaşımız: "Sayın Başkanım, hakikaten iki önemli kanun. Zira, Türkiye'nin demokratikleşme çabasının önüne gelen olayların tümünün açıklanmama sebebi de bu kanundur, mevzuatın olmayışı. Biz mahkemelere evrak verilmeyişine şahit olduk, savcılıkların evrak isteyemediğine şahit olduk, yargılama safhasında kimi birimlerin bilgi ve belge sunmamasına şahit olduk, yargılama safhasında. Ceza yargılamasında maddi gerçeğin ortaya çıkarılması

mahkemenin görevidir, suçluyu suçsuzu ayıracak ama o görevini ifa edemeyen mahkemeleri de biz yaşadık. O sebeple her iki kanun son derece önemli. Benzeri şeyler de var. Diğer tarafta uygulamadan, avukatların takip etmek istediği borçlunun bankadan kayıtlarına ulaşp ulaşamamasını da yaşadık, hâlen de yaşıyoruz. Bankalar Birliği temsilcisi yok. Biz onu hâlâ yaşıyoruz, bilgi verilmiyor avukatlara. Yani bir çek sahibinin kimliğine ulaşmak on günlük mücadele gerektiriyor. Bilgi Edinme Kanunu çıktı, hakikaten biz gibi ülkeler için hayati önem taşıyan bir kanun, o kanunun uygulanmasını biz bir şekilde realitede engelledik, bu kanun uygulanamıyor ama bu demek değildir ki devlet sırrı olmayacak, elbette olacaktır. Dünyada demokrasinin alfabetini yazan ülkelerde de devlet sırrı vardır. Bakın, bu mevzuat eksikliğinden veya yanlış uygulamadan diyelim en çok ağzı yananlar hukukçulardır, bu masanın başında olan hangi partiye mensup olursa olsun hepimizin ağzı yanmıştır çünkü bilgiye ulaşamamışızdır, belgeye ulaşamamışızdır, verilmemiştir. Tapudan dahi bazen Ankara'dan genellikle belge alamıyoruz, bankalardan belge alamıyoruz.”

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz dönem aynı kanunun tartışıldığı bu Komisyonda Cumhuriyet Halk Partisi üyesi İsa Gök'ün söylediği sözler bunlar.

Teşekkür ediyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Olabilir, doğrudur, doğru söylemiş ne var yani?

BAŞKAN – Doğru söylemiş, kimse bir şey demiyor, evet ben de kabul ediyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bunun bizim söylediklerimizle ne alakası var, ne çelişkisi var?

BAŞKAN – Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

DEVLET SIRRI KANUNU TASARISI

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi, belge ve kayıtların ne şekilde belirleneceğini, korunacağını, açıklanacağını ve bu hususlara ilişkin yükümlülükleri düzenlemektir.

BAŞKAN – Evet, 1'inci maddede söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi, belge ve kayıtları bulunduran kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Devlet sırrı

MADDE 3- (1) Devlet sırrı; yetkisiz kişilerce öğrenilmesi, Devletin uluslararası ilişkilerine veya milli güvenliğe zarar verebilecek mahiyetteki gizli bilgi, belge ve kayıtlardır.

(2) Birinci fıkra hükmü, hukuk devleti ilkesine ve demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı biçimde yorumlanamaz ve uygulanamaz.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde söz talebi?

Evet, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, geneli üzerindeki tartışmalara aslında katılmak istemiştım ama baktım uzayacak ben de maddeler üzerinde konuşurken düşüncelerimi belirtiyim dedim.

Recep arkadaşımız, tabii ki “Siyasi irade seçimle gelmiştir, güvenelim.” diyor. Biz güvenmek istiyoruz Sayın Başkanım yani. Niye güvenmeyelim? Doğrudur, bu ülkenin Başbakanı, bakanları güvenilir insanlar olmalıdır ve öyledir diye düşünüyorum ama zaman zaman çok farklı şeyler de yaşıyoruz biz. Yani bu MİT Kanunu sürecinde yaşadıklarımızı hep beraber gördük. Referandum sürecinde Sayın Başbakanın konuşmaları var burada yani kısa kısa mitinglerde yaptığı konuşmalar var, Samsun’da var, Kayseri’de var, birçok ilde var yani 12 Eylül 2010 referandumundan önceki çalışmalarda yani orada neler söylediğini halka televizyonlarda, binlerce insana biliyoruz. O zaman çıkar bir Sayın Başbakan der ki, güvenilir bir Başbakan: “Arkadaşlar, devlet yeri geldiğinde konuşur, görüşür, bunlar gizli de kalabilir.” Ama “Konuşan şerefsizdir, ispatlamayan şerefsizdir, biz terör örgütüyle hiçbir şekilde ne konuşuruz ne pazarlık yaparız ne diyaloga gireriz, CHP Kandil’in işte, efendim, sözcüsüdür. CHP ile MHP eşittir Kandil, PKK.” Bu sözleri de Sayın Başbakan söyledi yani. Şimdi, ortaya çıktıktan sonra “Ben gönderdim.” dedi, gönderdiği kişileri de yargı muafiyetinin dışına aldı, özel kanun düzenlendi. Ee, o zaman yani Recep arkadaşına da sormak istiyorum ben “Bizim söylediklerimizde yani biraz haklılık yok mu?” diye. Sayın Başbakan da o zaman konumuna uygun bir şekilde güvenilebilir, güvenilen bir insan olarak -öyle olması gerekir ki ona da inanıyorum açıkça söyleyeyim- ama öyle davranması lazım yani bu kaygılar sadece o değil.

Geçen gün, Arabuluculuk Yasası'nı görüştük Mecliste, Genel Kurulda, orada da söyledim yani bir ülkenin Başbakanı çıkıp bir üniversite açılışında "Farklı inanç gruplarının kendi yargılamalarını yapmalarının mirasçılarıyız, öncüsüyüz." gibi sözler söyledi Sayın Başbakan. "İnşallah, gelecekte de böyle bir rolü üstleneceğiz." dedi. Şimdi, bunu sordum orada arkadaşlara, buradaki arkadaşlara da sorabilirim yani "Bununla ne anlatmak istiyor Başbakan, ne anlayacağız buradan?" diye. Çok hukukluluğu mu düşünüyor? Türkiye'de bir hukuk devleti var, laik bir sistem var. Şimdi, böyle konuşmaları yapan bir Başbakana ne kadar güvenirsin? O zaman çıkıp bu konuşmaları yaparız, onu anlatmak istiyorum Recep arkadaşım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Vatandaş cezasını verir sandıkta yanlış bir konuşma varsa.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Verir, verir de yani o zaman şu oluyor: Bakın, yeri geldiğinde Hakan Fidan'ı oraya gönderip işte, "Bunlar gerçek dışıdır, bunları ileri sürenler şerefsizdir." diyorsa bu ülkenin Başbakanı daha sonra da "Ben gönderdim." diyorsa o zaman bu kaygılar ortaya çıkar. Yani devlet sırrı kapsamında bazı bilgiler nasıl alınacaktır, hangi kaygılarla alınacaktır, siyasi kaygılarla mı alınacaktır? "Başbakan ve bakanlar bu ülkenin menfaatlerini mi düşüneceklerdir yoksa kendi menfaatlerini mi düşüneceklerdir?" sorusu sorulur yani buradaki anlatılmak istenen bu.

Şimdi, maddeyle ilgili şunu söyleyeyim: Tabii, bu, daha doğrusu bu tasarının ilk hâlini hazırlayan Bakanlık nasıl hazırlamış arkadaşlar, bilmiyorum. Yani okuyup okuyup anlayamamıştım ben yani özellikle bu maddeyi.

BAŞKAN – Biz de anlayamadık o zaman.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Alt komisyonda bayağı belli bir noktaya getirilmiş. Zaten şu var: Yani işin özü şu kurul meselesi, onun dışındakiler teferruat gerçekten yani o kurul bilgileri hangi bilgiler devlet sırrıdır, değildir diye... Ama burada şöyle bir olay var: Şimdi, Bilgi Edinme Kanunu'nun 16'ncı maddesinde diyor ki: "Devlet sırrına ilişkin bilgi ve belgeler -burada kapsam dışında tutuluyor- açıklanması hâlinde devletin emniyetine, dış ilişkilerine..." diye devam ediyor. Açıklanmadan bahsediyor arkadaşlar. Şimdi, burada ise öğrenmeden bahsediyor yani 3'üncü maddeye bakarsak diyor ki: "Devlet sırrı yetkisiz kişilerce öğrenilmesi, devletin uluslararası ilişkilerine veya millî güvenliğe zarar verebilecek mahiyette gizli bilgi, belge ve kayıtlardır."

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tanımlıyor ama.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Öğrenme, öğrenme, şimdi, arkadaşlar, öğrenme tehlikeli bir kavram Başkanım bana göre. Şimdi, her birimizin...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Öyle algılama bunu ya.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya, bir dakika, "öğrenilmesi" diyor, ilkinde açıklanması da vardı.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hocam, oraya “hâlinde” koyarsak giderilir mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani ilk tasarıda Sayın Hocam “açıklanması, öğrenilmesi” diye gelen, alt komisyona inen, orada da Bilgi Edinme Kanunu’nda da açıklama diyor. Ben şöyle düşünüyorum, değerlendiriyorum: Bir sürü yargılama var, şu anda devam ediyor insanlar. Benim de bilgisayarıma -hepimizin mail adresi var, e-postası var- bir tanesi bir elektronik posta gönderdi, açtık, baktık, devlet sırrı niteliğinde birtakım bilgiler, öğrendim, ne olacak, ne yapacağım ben, yargılanacak mıyım, suçlu mu olacağım? Ben onu öğrenmişim ama açıklamamışım. Buradaki öğrenme kavramı bence tehlikeli yani bunu bilmiyorum Hocam, arkadaşlarımızla değerlendirelim. Açıklanması olabilir diye düşünüyorum Sayın Hocam. Yani öğrenme, hepimiz öğrenebiliriz arkadaşlar. Şimdi, bir sürü arama yapıldı, arkadaşların bilgisayarlarında birtakım bilgiler çıktı. Ya, adam bunu göndermiştir, öğrenmiştir, açıklamış mı?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hayır, o suç değil ki bunda.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ne diyor? “Öğrenilmesi” diyor.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Devlet sırrının tanımını yapıyor tanımını.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tamam da ama öğrenilmeden bahsediyor, Bilgi Edinme Kanunu’nda da açıklamadan bahsediyor. Bence bunu değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum. Öncelikle bu maddede bunu dikkatinize sunacağım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Sayın Başkan, bunu görüşürken yeniden bir madde ihdası geldi önümüze. Yani “Bir bilgi, belge ve kaydın devlet sırrı niteliği taşımasa bile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkili organları tarafından ilgili mevzuat hükümlerine göre gizli tutulmasına karar verilebilir.” Tasarı eski hâline dönüştürülüyor gibi yani devlet sırrı kavramını biraz daha dar tutmuşken, şimdi bu kavramı daha da genişletiyoruz, ben onu gözlemliyorum. Bunun arkasından nasıl maddeler gelecek, ne türden madde ihdasları gelecek onu bilemiyoruz ama yani biz bu kavramı daha da daraltmak gerekir...

BAŞKAN – Bununla ilgili başka hüküm yok. Burada sadece çok dar bir, bu gizli bilgileri ayrı tutan...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Peki, bu gizli bilgilerle ilgili yaptırımlar ne olacak?

BAŞKAN – O başka yerlerde, onlar bazı kanunlarda.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bununla ilgili düzenlemeler ne olacak Sayın Başkanım? Bunu koyuyoruz ama bunun arkasından neler gelecek?

Şimdi, Ömer Süha Aldan’ın da özellikle şeyi var, kendisi dışarı çıkmak zorunda kaldı, diyor ki: “Tanım tereddütlü, tereddütleri tam olarak gidermiyor, subjektif değerlendirmelere açık.” Evet,

yani burada “Devlet sırrı yetkisiz kişilerce öğrenilmesi, devletin uluslararası ilişkilerine veya millî güvenliğe zarar verebilecek mahiyetteki gizli belge ve kayıtlardır.” diyoruz. Yani şimdi, biraz önce, yine hep o örnekten veriyoruz, sizin iktidarınız döneminde olduğu için, diğer örnekler çünkü sizin iktidarınızın öncesinde, siyasi cinayetlerle ilgili olanlar. Şimdi, Kürecik kalkarıyla ilgili soru soruyoruz “devlet sırrı” deniliyor. Yani şimdi, dışarıya karşı, belki diğer insanlara karşı olabilir ama bir milletvekiline “bu devlet sırrı” denilmesinin yani mantıklı bir yanı var mı, kabul edilebilir bir yanı var mı? Ya da işte, diğer idari işlemlerle ilgili Bilgi Edinme Kanunu’na göre istenilen pek çok olayda - Hakan Bey de Sayın İsa Gök’ün sözlerini dile getirdi- karşımıza bu devlet sırrı ya da gizli belge diye çıkacak. Yani bunun bu şekilde, muğlak bir şekilde düzenlenmesi hata olduğu gibi buna karşı yargı kararının açılmaması en büyük hata Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bunu, bu önergeyi zamanı gelince o 4’üncü maddede konuşalım isterseniz olur mu?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Peki, peki, tamam.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım, ben bir daha hukuk devletin tanımını yaparak başlamak istiyorum. Öyle anlaşılıyor ki biz hukuk devletin tanımında bile herhâlde birlik içinde değiliz. Hukuk devleti, yasamanın ve yürütmenin faaliyetlerinin, eylem ve işlemlerinin yargı tarafından denetlendiği devlettir. Yani hukuk devletin olmazsa olmaz ilkesi yasama ve yürütmenin yargı tarafından denetlenmesidir. Eğer siz yasama ve yürütmenin yargı tarafından denetlenmesini millî iradenin vesayet altına alınması olarak kabul ediyorsanız o zaman hukuk devleti ilkesinden sapıyorsunuz demektir.

Dolayısıyla milletin size yetki vermiş olması Anayasa’nın başlangıcındaki hükümlere göre, Türkiye Büyük Millet Meclisine 7’nci maddede egemenlik kapsamında yasama yetkisi vermiştir, 9’uncu maddede de mahkemelere yine egemenlik kapsamında yargı yetkisini kullanma yetkisi vermiştir. Yani millet tarafından sizin seçilmiş olmanız millet egemenliğini Anayasa’dan kaynaklanan bir tarzda kullanan diğer mahkemelerden üstün olduğunuz anlamına gelmediği gibi tam aksine burada denetlenmek zaten hukuk devletin olmazsa olmaz ilkesidir. Tony Blair bugün Irak’ta yaptıklarından dolayı yargı önünde hesap veriyor, Kenan Evren, işte, bilmem, göstermelik de olsa hesap veriyor. Yarın, umuyorum ve diliyorum ki sizler hesap vermezsiniz, Başbakan hesap vermez. Hiç merak etmeyin, hiç merak etmeyin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Biz veriyoruz ya, veririz, veririz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakın, hiç merak etmeyin. Siz, bugün nasıl istediğiniz yasaları çoğunluğunuza dayanarak yapıyorsanız, temel kuralları bile değiştirebiliyorsanız yarın ileride gelecek başka bir çoğunluk partisi de aynı kuralları sizin yaptığınız gibi değiştirir, sizin bugün yasalar

içerisinde, kendi çıkardığınız yasalar içerisinde meşru ve doğru kabul ettiğiniz birtakım olaylar o çıkacak yasalar içerisinde tekrar sorgulanır.

Şimdi, bizim burada devlet sırrının korunmasına ilişkin bu kanunla ilgili arkadaşımız söyledi İsa Gök'ün tanımlamalarını, biz ona A'dan Z'ye katılıyoruz. Yani bu ülkede 1 Mayıs 1977'de Inter Continental Otel'i'nin üzerinden ateş açıldı, Sular İdaresinden ateş açıldı. Yani oradaki tüfeklerin, herhâlde kullanılan mermilerin devlet sırrıyla alakası yoktu ama "devlet sırrı" adı altında bugün gerçekten konusu suç olan pek çok belgenin Millî İstihbaratın arşivlerinde saklandığı, mahkemelere intikal ettirilmediği hatta bir tarzda onu mahkemelere sunan avukatların devlet sırrını açığa çıkartmaktan yargılandığını biz çok iyi biliyoruz.

Yani devlet sırrı gibi bir kavram aslında çok hassas bir kavramdır. Bir yandan demokratikleşme ilkelerinin öne çıkarıldığı ve çağdaş anayasa yapma gayretlerinin gösterildiği bir süreçte öbür yandan da pek çok konunun "devlet sırrı" adı altında gizleneceği çok açık. Şimdi yani İsa Gök'ün beklentilerine, o konuşmasındaki beklentilerine cevap veren bir düzenleme olsaydı başımız üstüne, bizim buna... Biz devlet sırrını düzenleyen bir yasa niye geldi demiyoruz ki buraya, niye böyle bir yasa geldi demiyoruz, biz şunu söylüyoruz: Yani gerçekten öyle bir yasa gelmeli ki o dengeyi çok iyi kurabilmelidir. Yani devlet sırrı kim tanımlayacak? Hangi olay devlet sırrıdır, hangi olay devlet sırrı değildir? Örneğin adam öldürmek devlet sırrı mıdır, değil midir? Devletin ali menfaatleri uğruna insanları öldürülse, anlatabildim mi?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Öyle bir şey burada yok ki, konusu suç olan bir şey devlet sırrı olabilir mi?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kardeşim, bir dakika... Bak, şimdi, devlet sırrının ne olduğu tanımlı değil bir kere, belirsiz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tanımlıyoruz işte, bak, 3'üncü madde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, nerede tanımlı? Ne diyor burada bak? Bak, ne diyor burada? "Yetkisiz kişilerce öğrenilmesi devletin uluslararası ilişkilerine veya millî güvenliğe zarar verebilecek mahiyetteki gizli bilgi..." Şimdi, millî güvenliğe zarar verebilecek mahiyeti kim, nasıl tespit edecek? Hangi bilgiler millî güvenliğe zarar verebilecek bilgilerdir, hangileri değildir, bunun ilkeleri bile yok. Yani belki tanımlamazsın ama ilkelerini koyarsın. Yani oradaki adam bu bilgiler millî...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Var, ikinci fıkrada ilke, bak.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yahu, nerede var kardeşim? İkinci fıkra diyor ki bak: "Hukuk devleti ilkelerine ve demokratik toplum düzeninin gereklerine..." Biz hukuk devletinin tanımında bile seninle uyuşmazken iki hukukçu...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Uyuşuyoruz, uyuşuyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, uyuşmıyoruz. Sen çünkü “Millet iradesi.” diyorsun, “Oy verdi.” diyorsun, “İstediğimizi yaparız, yargıya bile gerek yok.” diyorsun, senin düşünce buraya gidiyor. Şimdi, biz bu konuda bile seninle uyuşamazken bu kadar soyut, hukuk devleti ilkelerine, bana göre hukuk devleti ilkelerine uygun olmayan bir husus sana göre uygun olabilir, anlatabildim mi? Dolayısıyla burada devlet sırrının ne olduğu, nasıl korunacağı ve gerçekten millî güvenliğe zarar verebilecek mahiyetteki bilgilerin, belgelerin neler olduğu hiç olmazsa -bu isim isim sayılsın demiyorum ben- burada en azından o tanımlamaları genel ilke olarak şu, şu, şu mahiyetteki bilgiler gizli belgelerdir... Ee, dediğim gibi pek çok adam millî güvenlik gerekçesiyle bu memlekette öldürüldü. Yani bu bilinen bir gerçektir yani bugün MİT’in hâlâ arşivlerinde bu belgelerin olduğu açıktır. Dolayısıyla bunlar da gerekçeleri hazır, millî güvenlik gerekçesi. Sayın Başbakan Yardımcısı açıkladı, “Özel yetkili mahkemeler hukuk devletinde olmaması gereken mahkemelerdir.” dedi, arkasından açıkladı, “İhtiyaçtan kaynaklanan mahkemelerdir.” dedi.

Peki, ben size soruyorum arkadaşlar: Eğer gerçekten özel yetkili mahkemeler hukuk devletinde olmaması gereken mahkemeler ise, o zaman, Türkiye Cumhuriyeti de bir hukuk devleti ise peki, ihtiyaçları hukuk devletinin kurumları ve hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde çözmemiz gerekmez mi? Ben de bunu söylüyorum işte, burada yani hukuk devlet ilkesine ve demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırılığın neler olduğu, neler olmadığı konusunda bile açıklık ve belirlilik yoktur. Böylesine önemli bir yasa yani hepimizi gerçekten ilgilendirebilecek bir yasanın böyle kuşku yaratacak birtakım tanımlamaları olmamalı, açık kesin, net, belirgin olmalıdır, insanların kafasında en küçük kuşku olmamalıdır ve burada idarenin eline geniş takdir yetkisi bırakabilecek hususlar olmamalıdır çünkü istismara müsait bir konudur yani takdir yetkisini kullanma konusunda geniş bir alan bırakırsak istismara bence müsait bir konudur. Önemli olan bu konuda bir noktadan değil bir alandan girip olaya bakmak gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

Buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, şimdi, bu arkadaşların tereddüdü, “Öğrenme mi, açıklanma mı?” diye bir tereddüt bu 3’üncü maddenin birinci cümlesinde “Devlet sırrı yetkisiz kişilerce öğrenilmesi...” Şimdi, sanki burada bir “yetkisiz kişilerce öğrenilmesi hâlinde”yi eklersek herhâlde arkadaşların tereddüdü gider ve tanım daha yerine oturur gibi geliyor, birincisi o.

İkincisi de bu bizim de elbette ki gönlümüzden geçen, istediğimiz, seçilmiş bütün milletvekillerinin Mecliste görev yapıyor olması ama bu hâle de biz getirmedik yani AK PARTİ bunları bu hâle...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – MİT Yasası’nda sen nasıl bir kanun teklifi verdin?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bu hâle de biz getirmedik. Şimdi, bile bile lades dediniz, şimdi çözümünü bizden...

BAŞKAN – Neyse ya o tarafa geçmeyelim artık.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Yargının bunların özgürlüğüne kavuşması için elinden tutan yok. Yargı orada duruyor, elindeki mevzuata göre onları da ilgili serbest yapabilirler, bu iş yargının işi, lütfen...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O mahkemelerle siz başa çıkamıyorsunuz, onlar sizin kontrolünüzün dışına çıkmış, cemaatlerin eline geçmiş.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Arkadaşlar, hiç de öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar devam ediyoruz toplantımıza. Şimdi, ara vereceğiz şu maddeyi oyladıktan sonra.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, benim burada söylemek istediğim konu...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu “öğrenme ve açıklanma” olayı önemli, başımıza iş çıkarmasın sonra.

BAŞKAN – Tamam, fark etmez, onu ayarlarız, merak etme. “Açıklanması veya öğrenilmesi” deriz fark etmez, o ikisini de yazarız oraya, ne olacak ki?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, açıklanması diyelim, öğrenmeyi demeyelim, öğrenmiştir adam da açıklamaz.

BAŞKAN – Öğrenmesi tehlike teşkil ediyor, öğrenmenin arkasından açıklama ihtimali vardır ondan dolayı. Yani bu sır tarifiyle ilgili, suç kısmına gelince suçta öğrenilmesi varsa o zaman orada değerlendirebiliriz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya, Sayın Başkan, benim bilgisayarına, mail adresime yüzlerce, binlerce elektronik posta geliyor. Kim ne gönderdi nereden bileceğim? Birisi gelip aradığında, bir polis, bir aramada onlar çıktığında “Ya, bunlar kardeşim, bak burada, sen bunu öğrenmişsin.” dediğinde ben sorumlu mu olacağım?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ya, bu devlet sırrını tanımlıyor arkadaşlar, bu tanımlıyor ya, tanım maddesi bu efendim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Birçok insanı infaz edeceğiz yargısız olarak.

BAŞKAN – Tamam, devam ediyoruz, evet.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tanım maddesi bu efendim, dediğim şekilde bu “öğrenmesi hâlinde” ibaresini eklersek bu arkadaşların tereddüdü gider diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii ki, Türkiye’deki temel sorun her şeyi yargıya çözdürmeye çalışıyoruz. Türkiye’nin temel sorunu da bir problem çıktığı zaman diğer siyasi erke veya şeye güvenmiyoruz, yargı bunu çözsün. Biraz önce de “Halktan şu kadar oy almış veya bu kadar oy almış...” Ama

iktidarda olan, devleti yöneten bir kadroya da hepimizin güvenmesi gerekiyor. “Yok, buna güvenmeyelim, birtakım atanmışlara ve yasama, yargıya güvenelim.” O anlamda da bu görüşlerinize de katılmıyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Güvenle, güvensizlikle ne alakası var? Bu kuvvetler ayrılığıyla ilgili Recep Bey.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kuvvetler ayrılığıyla da alakalı efendim.

Ben hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Şu açıklama, öğrenme meselesiyle ilgili bir şey soracağım. İzzet Hocam, ona bir cevap verir misiniz?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, burada bir tanım maddesi var hangi gizli bilgiye devlet sırrı niteliğini izafe edeceğiz? Bu bilginin yetkisiz kişilere açıklanması devletin dış güvenliğine ve uluslararası ilişkilerine zarar verecek mahiyette ise eğer bu gizli bilgi ve belge, buna devlet sırrı niteliğini veriyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Açıklanması değil “öğrenme” diyor Hocam. Açıklama yapalım onu.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Ha, o zaman burayı sizin bu endişenizi gidermek için “yetkisiz kişilerce öğrenilmesi” ibaresi yerine “yetkisiz kişilere açıklanması,” diye devam edersek aynı sonuç çıkar yani bir şey yok. “Yetkisiz kişilere açıklanması,” diye devam edebiliriz.

BAŞKAN – Bir saniye, onu hemen alıyoruz.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani salt açıklanma değil yetkisiz kişilere açıklanması. Mesela yetkili bir organa eğer açıklamada bulunuyorsak bunun suç oluşturacak bir yönü yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tabii ki, yarın bir sıkıntı çıkması durumunda açıklaması durumu düzeltir.

BAŞKAN – Hocam, şimdi, orada öğrenilmesi duracak mı o zaman?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yok, o zaman öğrenilmesine gerek yok. “Yetkisiz kişilere açıklanması,”

BAŞKAN – Tarifi düzelttik şimdi değil mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Açıklanması mahiyette olan, “açıklanması” ibaresi yeterli.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tanım daha geniş oldu, öğrenecek ve açıklayacak.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Hayır.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Açıklaması mı, açıklanması mı?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – “Yetkisiz kişilere açıklanması,”

BAŞKAN – O “kişilerce”nin “ce”sini çıkarıyoruz, “kişilere” ibaresini kullanıyoruz, “öğrenilmesi” yerine de “açıklanması” tabirini kullanıyoruz.

Maddeyi řu şekilde okuyorum, arkadaşlar, o şekilde düzeltiyoruz: “Devlet sırrı; yetkisiz kişilere açıklanması, Devletin uluslararası ilişkilerine veya millî güvenliğine zarar verebilecek mahiyetteki gizli bilgi, belge ve kayıtlardır.”

Birinci fıkra bu şekilde düzeltilmiştir. Birinci fıkrayı bu şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, konuşacağım Başkanım, söz istedik ya.

BAŞKAN – Öbüründe söz vereceğim sana, burayı nasıl olsa düzelttik, şimdi, sana söz vereceğim istediğin kadar konuş.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Oyladıktan sonra konuşsak ne olur ya?

BAŞKAN – Fıkra kabul edilmiştir düzeltmeyle birlikte.

Maddeyi değişiklikle birlikte oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saat 14.30' a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.24

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyelerini nostaljik bir anlayışla ve özlemle selamlıyorum. Tam sürecin ortasında çalışmalarınızın geçmişe etkili olarak da başarılı ve verimli geçmesini temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, aslında Anayasa Uzlaşma Komisyonunda tam netameli maddelerdayız, kişi hak ve özgürlüklerinin kişi güvenliğiyle ilgili bölüm, tutuklama vesaire onlar çok önemli. Fakat bu devlet sırları konusu benim öteden beri uğraştığım bir alan. İlk Barolar Birliği Dergisinin sanıyorum 1980'lerdir, ilk sayısında benim makalem vardır. Gizli belge adalet yahut savunmasız yargı diye. Tabii, Dreyfus Hadisesi Osmanlı'yı da o dönemde çok etkilemiş ve 1880'lerde Osmanlı'ya, Dreyfus'un, Zola'nın eseri tercüme edilmiş, saydamlık, sır, karanlık devlet tartışmaları olmuş. Ben, Komisyon çalışmalarında faydalı olayım diye birikimimi Komisyonuma arz edeceğim, o arzdaki sonra da yine izin isteyeceğim.

Bir defa arkadaşlar, saydamlık temel bir demokrasi göstergesidir. Saydamlıkla sır arasındaki sınır çizgilerinin de alan beraberliğinin veya karşıtlığının da çizilmesi çok zor. Demokrasinin en büyük problemlerinden birisi bu ve saydamlık skalasında Türkiye öyle ileri sıralarda da yer almıyor. Baltık ülkeleri saydamlıkta daha ilerideler. Bu, Sartori'nin saydamlıkla ilgili "Anayasa Mühendisliği" adlı eserinde ve "Görmenin İktidarı"nda çok uzun felsefi tahliller vardır. Ben şahsen, böylesi önemli bir reform alanını 13 maddelik bir tasarıyla çözüme bağlamak yerine, demokratik amacıyla uygun şekilde düzenlenmesinin daha yerinde olacağını düşünürdüm ve bu devlet sırrı alanı düzenlenirken bir kod olarak düzenlenmeliydi. Birinci unsur bilgi edinme; firidin of information act. Amerika bunu çıkardı, Bilgi Edinme Yasası Türk Parlamentosunda bu konuda teklifi ilk defa veren benim, o dönemde bayağı tartışmalar oldu. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı daha sonraki dönemlerde benim tekliften yararlandı ve tasarılaştırdı.

İkincisi idari unsur olmalıydı, daha çıkmadı o.

Üçüncüsü kişisel veriler olmalıydı, onlar çıkmadı.

Dördüncüsü mevzuatımızdaki sır düzenlemelerinin taranıp bir sır kodifikasyonu yapılması lazımdı. Tabii bunlar ciddi mesai isteyen, çalışmalar isteyen bir durum. Ama, Devlet Sırrı Kanunu'nun

da görüşülmesi ve kabul edilmesi saydamlık bakımından önemli bir adım elbette ki ama bana göre yeterli bir adım değil, bir kod olarak gelebilirdi. Bakanlığımız bu konuda sanıyorum bu kişisel verilere erişim, kişisel veriler tasarısı vardı, bizim eski dönemde yasalaşamadı. Diğer alanlarda da idari usulle ilgili çalışmalar oldu. Genel Müdürüm idari usul ne oldu?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Genel İdari Usul Kanunu Tasarısı 2007’ye kadar Başbakanlıkta bekledi, ancak oradan ilerleyemedi. Şu anda öyle bir çalışma yok.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, bu devlet sırrı kavramı, ideolojik ve totaliter devletleri veya iradeleri veya rejimleri gizleyen Bizans duvarları genellikle. Devlet sırrı diyor, hiç bilemiyorsunuz, öğrenemiyorsunuz. Onun için, devlet sırrı konusunda sanıyorum ilk defa, başarabilirsek, dünya anayasalarında bir temel norm üreteceğiz; o da, hizmet gerekleriyle ve amaçla bağdaşmayan sır tariflerine gidilemez. Bitti. Yasama organı öyle bir yasa çıkaramayacak, yürütme organı öyle bir karar veremeyecek ve saydamlık da böylece koruma altına alınacak. Zannediyorum yani bu benim şeyimde, keşke Anayasa daha evvel çıksaydı. Bir bu söyleyeceğim.

İkinci söyleyeceğim şu arkadaşlar: Devlet sırrı kime kapalı olmasın sorusunun bizim hukukumuzda tam cevabı yok. Yargı organları bakımından düzenlenmiş, Cumhurbaşkanlığı sırları bakımından Cumhurbaşkanı noktasında düzenlenmiş ama iktidar, otorite kavramından türeyen bir teamül var, Başbakana karşı sır savunması yapılamaz. Yani Başbakana karşı, çünkü devleti yönetiyor vesaire, sır savunması yapılamaz. Bu kanunda o noktada bir düzenleme var. Ne var? Dolaylı düzenleme var. Şimdi savcım daha iyi şey yapacaktır. Bir bilginin, belgenin, verinin sır olup olmamasını kim karara bağlayacaksa, o, o konuda bilgi sahibi. Kim bir şeyi sır olmaktan çıkaracaksa, kim karar verecekse o da bilgi sahibi. Bu yasada bu konuda açık bir normun sevk edilmesi gerekir. Ben şahsen daha evvelki dönemlerde bir model üretmişim, bir hüküm üretmişim ben arkadaşlarıma bırakıyorum onu. Siz müzakere edin, gerekçesini de ben kendim okuyacağım, uygun görürseniz şey yapın.

Bir de bakın arkadaşlar; devlet sırları düzenlemesi, noksan, tam, ciddi bir reform hareketidir. İşte normalleşme döneminde yapılan bir harekettir, tüm antidemokratik dönemden demokrasiye geçiş yapan ülkeler devlet sırrı veya benzeri rehabilitasyon kanunlarında... Ali Rıza Beyin ilk teklifi var bu konuda rehabilitasyon anlamında bundan evvelki yasama organında benim komisyonumda, yenilediniz değil mi Ali Rıza Bey? Mesela burada bir mutabakata varılarak konuşulabilir. Sadece müzakere edin, yani bir önerge de yok. Belli dönemlerdeki sır sayılan belgelerin geçici bir maddeyle açıklanması formülü geliştirilebilir ama buna cidden çalışmak lazım. Sanıyorum Darbeleri İnceleme Komisyonu bu konuda bir model üretebilir. Şahsen o komisyona model üretiminde, benim incelemelerim var, Ali Rıza Bey yardımcı olmak isterim Komisyonunuza.

Ben, Hakkı' cığım o şeyi, kime karşı, yani karar verme, kaldırma kararı verme veya sır sayma kararı verme dışında devlet sırlarına erişim hakkını devlet düzeni bakımından o konuda bir önerge bırakıyorum, size okuyorum.

Şöyle diyorum arkadaşlar, gerekçesiyle beraber: Cumhurbaşkanı ve Başbakan devlet sırrı niteliği taşıyan her türlü gizli belge ve kayıt, hiçbir bilgi, belge ve kayıt devlet sırrı niteliği taşıdığı gerekçesiyle Cumhurbaşkanı ve Başbakana karşı gizli tutulamaz.

Gerekçe: Tasarıda, Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu üyelerinin sırra erişimleri, bir belge, belge ve kaydın sır sayılması veya sır olmaktan çıkarılması sürecinde dolaylı olarak düzenlenmektedir. Bu süreç dışında Cumhurbaşkanının veya Başbakanın sırra erişimi doğrudan düzenleme konusu kılınmamaktadır. Böyle bir düzenleme olmasa dahi işin tabiatında bu yetkisinin var olduğu söylenebilir. Ancak mahiyette ve teamülde var olanın yasaya aktarılması mevzuatın amacı ile de örtüşmektedir. Devleti ve sistemi yöneten bu unsurların devletin gizlilik alanını bilmeleri ve her zaman bu alana ulaşabilmeleri kadar doğal bir gereklilik olamaz. Değişiklik, sözü geçen amaca yöneliktir.

BAŞKAN – Bu bir teklif cümlesidir, hüküm cümlesini yüksek Komisyonumuz kuracaktır.

Ben arkadaşlarıma hürmet ediyorum, benden bir arzunuz var mı efendim bu ara?

Bakın arkadaşlar, sevgili Genel Müdürüm, bu alan benim gerçekten özel ilgilendiğim alan.

Şimdi, bu devlet sırrı kanunu mu yoksa mevzuattaki tüm sır alanlarını düzenleme kanunu mu? Mesela İdari Yargılama Usulü Kanunu madde 14, buyurun. Yani niye alt komisyon raporunu...

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ben de bu Komisyonun ilk kurulduğu, yani Devlet Sırları Kanun Tasarısı taslağı hazırlamak üzere kurulan 2003'teki komisyonda bizzat bulundum ve o günden beri de bu konuyla ve bu konunun türevi sayılan Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Komisyonu, Kişisel Veriler Kanun Komisyonu, şu anda da İdari Usul Kanunu Komisyonlarında bulunuyorum. Esasında adının devlet sırları olması, içinde gizliliğe ilişkin diğer hükümlerin bulunmaması anlamına gelmez. Bunun adını değiştirmek de Komisyonun takdirindedir gerekirse, ancak esas itibarıyla devlet sırrı niteliği öne çıkmakla birlikte diğer bilgi, belgelerin gizliliğine ilişkin de mevzuatımızda bir hüküm bulunmamaktadır ve bu nedenle de en azından bir yönetmeliğe dayanak olacak kadar burada yer verilmesi bu konudaki başıbozukluğu da gidereceği düşüncesindeyiz. Zaten tasarının orijinalinde de böyleydi. O anlamda desteklenirse uygun olacağı düşüncesindeyiz.

BAŞKAN – Şimdi Genel Müdürüm, bakın, bir defa arz edeyim Başkan olarak: Bir defa yetkili organ diyorsunuz. Sır Kanunu, sır kararını verecek görevlileri, kamu ajanlarını tarif etmek durumundadır, tarif etmek zorundadır. O zaman sır değil, sır alanının delegasyonu anlamına gelir.

Yani bence böyle bir düzenleme, benim demince işaret ettiğim bir sır kodifikasyonu, gün ışığında yönetim, öyle bir reform olabilir. Yani ben işleme koyarım, benim için fark etmez ama...

Çekmek yok efendim, değil değil. Ya arkadaşlar doğruyu yapalım. Yani buradaki mesele şu: Biz alt komisyon temelinde biz bu tasarımı sonuçlandıralım, Genel Kurul aşamasına kadar çalışmalarını yapın şey yapalım. Yetkili organ, kim?

Bakın sevgili kardeşim, siz devlet sırlarında kurum öngörüyorsunuz, diğer sır alanlarında bir kişiye yetki veriyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, bu konuda haklı olmakla birlikte tasarı o zaman hazırlanırken tamamıyla benim ihtiyarımde değildi zaten, şu anda da değil ve o zaman da değildi. Ben o zaman da sizin bu söylediklerinizi söyledim ancak şimdilik gizlilikle ilgili bir şey yazalım, bunu yönetmeliğe bırakalım şeklinde tasarı geldi, beş yıl önce buraya sevk edildi. Eğer onu da yazacaksak üç beş madde daha yazmamız gerekir.

BAŞKAN – Doğru.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Ancak yerinin bu kanun olduğunu düşünüyorum, başka bir yerde bu yok. Daha önce 1960'lı yıllarda "Gizlilik dereceli evrak ve gercin güvenliği hakkında esaslar" isminde bir...

BAŞKAN – Biliyorum, yönetmelik var.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Yönetmelik yok bu konuda, esaslar var. Orada buna ilişkin olan beş madde de düzenlenmiş.

BAŞKAN – Esaslar zaten yönetmelik anlamındadır bizim idare hukuku niteliğinde, evet.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Dolayısıyla tasarı alt komisyonda görüşülürken de ben bu itirazlarımı dile getirdim. Ancak Sayın alt komisyon Başkanımız dedi ki; “Ya şimdilik böyle geçsin, üst komisyonda görüşelim.” Yani üst komisyonda görüşülmek kaydıyla bu geçildi.

BAŞKAN – Peki, ben işleme koyuyorum arkadaşlar, ben itirazı kaydımı ifade ettim.

Buyurun, okuyun.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Devlet Sırrı Kanun Tasarısı”nın çerçeve 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere başlığıyla birlikte aşağıdaki çerçeve maddenin eklenmesini, diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

“Devlet sırrı niteliği taşımayan gizli bilgi ve belgeler

Madde 4- (1) Bir bilgi, belge ve kaydın, devlet sırrı niteliği taşımasa bile, kamu kurum ve kuruluşlarının yetkili organları tarafından ilgili mevzuat hükümlerine göre gizli tutulmasına karar verilebilir.”

Gerekçe:

Bir bilgi, belge ve kaydın, devlet sırrı niteliği taşımasa bile, kamu kurum ve kuruluşlarının yetkili organları tarafından ilgili mevzuat hükümlerine göre gizli tutulmasına karar verilebilmesi amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Şimdi Genel Müdürüm, öğrenmek istiyorum; ilgili mevzuat sır olarak kabul etti, bununla karar vermediğiniz zaman onu sır olmaktan çıkarabilecek misiniz? Mesela Örtülü Ödenek Kanunu diyeyim, sır olarak tarif ediyor, yetki alıyorsunuz, bununla sır olamaz diyebilecek misiniz?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, Devlet Sırları Kanunu, devlet sırrı kavramı üzerinde tartışıyor isek tabii ki bu kanuna tabi olacak. Yani ilgili mevzuatta...

BAŞKAN – Kanuna tabi değil, kurulla şey yok üstat.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hayır, hayır; devlet sırrı kavramını konuşuyorsak diyorum.

BAŞKAN – Yok, yok; şuradaki sır.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Yani, o sır değil, o gizli. Gizli, hizmete özel, tasnif dışı, kişiye özel.

BAŞKAN – Yani onu diyorsunuz, gizlilik derecesini... Mevzuat “gizli” derse onu gizli olmaktan çıkarabilecek miyiz?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - İlgili mevzuat hükümleri belirleyecek, o yüzden burada düzenlemedik ama buna ilişkin hükümler de konulabilir fakat konulmasa bile yönetmelikle bu hükümler düzenlenecek. Şu anda yönetmelik dahi hiçbir şey yok bu konuda.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar ben önergenizi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Konuşmayacak mıyız?

BAŞKAN – Pardon, maddeyi müzakere etmediniz mi?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yeni madde ihdası bu.

BAŞKAN - Madde ihdası mı bu? Tabii tabii, maddeyi müzakereye açacağız.

Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, önce hoş geldiniz toplantımıza.

BAŞKAN – Sağ ol, teşekkür ediyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Değerli arkadaşlar, bakın biraz önce öğleden önceki Başkanımız Hakkı Beyden de 4'üncü maddeyle ilgili söz hakkı talebim vardı, “Burayla ilgili görüşürsünüz.” demişti, ikisini birleştireceğim.

Şimdi bakın, ilginç bir durumdayız. Aynı gerekçeleri söylüyoruz farkı sonuçlara varıyoruz. Çok ilginç. Burada konuşan bütün arkadaşlarımız şeffaflıktan bahsediyor, devlet sırrı alanının daraltılmasından bahsediyor, bunun kontrol altına alınmasından bahsediyor, bilgi edinme hakkının güvence altına alınmasından bahsediyor ve gerekçe olarak söylediği her şey demokratik devlette esas olan gizlilik alanının dar, bilgi edinme hakkının geniş olmasıdır, hepimiz bunu söylüyoruz ama önümüze getirilen düzenlemede devlet sırrı alanını maalesef daraltan, sınırlayan bir düzenlemeyle karşı karşıya değiliz. Alt komisyonda da anlatmaya çalıştım, burada da anlatmaya çalışıyorum. Yani bizim burada yaptığımız şey devlet sırrı alanını daha fazla genişletecek bir düzenleme yapıyoruz, sıkıntı burada. Yoksa devlet sırrının belli kurallara bağlanarak tarif edilmesine hiçbirimiz karşı çıkmıyoruz, hiç kimse buna karşı çıkmıyor. Bakın alt komisyona bir tasarı geldi, ilk gelen şekli. Yaklaşık on bir maddeydi sanıyorum. Bu on bir maddenin tamamı alt komisyonda değişti. Hepsine önergeler verildi. Bununla irtibatlandırarak konuşacağım. Önce “devlet sırrı sayılan bilgiler ve diğer gizli bilgiler ve belgeler” diye bir düzenleme geldi. Alt komisyonda “Sadece devlet sırrına hasredelim bu kanunu.” dendi, diğer gizli bilgi ve belgeler buradan çıkarıldı, şimdi burada yeni önergelerle tekrar aynı ilk şekline getirilmeye çalışılıyor.

Değerli arkadaşlar bakın, bir önce görüşüp oyladığımız tarife bakalım. 3'üncü maddede devlet sırrını tarif ettik. “Devlet sırrı: Yetkisiz kişilere açıklanması devletin uluslararası ilişkilerine veya millî güvenliğine zarar verecek mahiyetteki gizli bilgi, belge ve kayıtlardır.” Şimdi hepimiz biliyoruz ki bu tarif net bir tarif değildir, alanı belli bir tarif değildir, sınırları netleştirilmiş bir tarif değildir. Biraz önce Sayın Başkanımız çok önemli, isabetli bir şey söyledi yani bu işin bütün sır alanını tarayarak bu sır kavramını özgürlük ekseninde, bilgi edinme hakkı ekseninde yeniden düzenlememiz lazım. Biz şimdi böyle bir muğlak tanım getiriyoruz. Bu tanıma bizim mevzuatımız yabancı değil. Bizim mevcut mevzuatımızdaki tanımlar da buna benzer tanımlar, değişik unsurlar getirmiyoruz, ayırıcı özellikler koymuyoruz. Bunun üstüne üstlük bu alanı belirleme yetkisini biraz sonra görüşeceğimiz bir kurula veriyoruz. Bu kurul doğrudan doğruya siyasi iktidar ağırlıklı bir kurul. Bakın bunun pratik sonucu şudur: Neyin devlet sırrı olacağı konusunda karar yetkisini doğrudan doğruya yürütmeye vermek demektir. Denetimle ilgili maddeleri ileride tartışacağız. Onun için devlet sırrı tanımıyla ilgili bu biraz önce kabul ettiğimiz madde herhangi bir yenilik getirmediği gibi anlatılan

şeffaflık vesaire ihtiyaçlarına cevap vermediği gibi... Recep Bey şimdi yok, derin devletle mücadeleden bahsetti. Doğru ama derin devletle mücadele sürecinde en önemli problem devletin kendisidir. Devlet içerisindeki iktidar odaklarıdır, kontrolsüz güç odaklarıdır ve derin devletle mücadeleden bahsediyorsak derin devletle mücadele sürecinde devlet sırrı kavramını sınırlı tutmak zorundayız. Devlet sırrı kavramını bu kadar geniş belirleyebilme hem de iktidar gücünü, yürütme gücünü siyasi iktidarı elinde bulunduran alana denetimsiz şekilde vermek derin devlet alanını sınırlamak değil tam tersine teşvik etmeye, tahrik etmeye yarar. Bunun için bu çerçevede böyle bir tanım doğru değil.

Şimdi önümüze gelen değişiklik teklifinde madde ihdasında aynı şekilde diğer gizli alanlardan bahsediyoruz yani buna ilave şunu yapıyoruz: Devlet sırrı olmayabilecek olan gizli bilgileri de şimdi buraya ilave ediyoruz ve bununla ilgili de diyoruz ki bununla ilgili yetkili organlar karar verecek, bununla ilgili mevzuat hükümlerine göre gizli tutulmasına karar verilebilir. Şimdi Sayın Genel Müdürümüz diyor ki: “Alt komisyonda da benzer şeyler söyledi. Bu yönetmelikle ileride düzenlenecek.” Bakın yönetmeliklerle yeni bir giz alanını nasıl yaratacağımızı konuşuyoruz. Şimdi ben şunu anlamakta zorlanıyorum: Hem diyoruz ki devlet sırrını sınırlayacağız, bu işi zapturapt altına alacağız, hem de yeni alanlarla, yönetmeliklerle yeni giz alanları yaratmanın yasal altyapısını, zeminini yaratıyoruz. Onu için bunun da kabul edilmemesi lazım, hatta başta söylediğimi söylüyorum, bu yasa tasarısının tamamen reddedilip, geri iade edilip yeniden ele alınması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi Genel Müdürüm Hakkı Bey, ben mecburen gideceğim, sonuçlandırayım diyorum.

Mesele şu arkadaşlar: Sevgili Genel Müdürüm, biz alt komisyondaki safiyeti koruyalım bu bir adımdır. Yeni madde ihdaslarıyla tartışma uzar. Bence lütfederseniz bu önerge geri çekilsin, alt komisyondaki maddeler, müzakereler, çalışmayı o noktada sürdürün. Bir de size bir etimolojik bilgi vereyim. Gizli nedir arkadaşlar Türkçe’de? Sözcük anlamı ne? Çadır kültürümüz yani bizim yayla medeniyetimiz... Giz, Çağatay Türkçesinde çoban çuhası. Çuha deriz ya yaylalarda yağmurdan korunmak için çoban kepenekleri deriz, çuha deriz ve katiyen su geçirmez. Gizli, çuhanın altında saklanan demek yani ağasından sakladığı yağ, yoğurt, kuzu demek, gizli oradan. Çoban neyi saklıyorsa Türkçeye oradan gelmiş o. Hüseyin Kâzım Kadri Bey sözlüğünü aşağı yukarı on yedi yılda yazdı, iki cildi Osmanlıca, iki cildi Latin harfleri, 1926’dan sonra iki cildi... Muhteşem bir sözlüktür, Türkçenin onu geçmiş bir sözlüğü de yok. Büyük Türk Lügati, meşhur.

Genel Müdürüm takdir sizin...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Bir açıklama yapayım, takdir Komisyonun efendim.

BAŞKAN - Onu demiyorum, takdir sizin değil komisyonun tabii ki. Ben diyorum ki bir açılandır bu, bu kanun bir adımdır ve madde ihdaslarıyla şey edersiniz bilemiyorum yani buradaki saflığı bozarsınız, diğer alanı katıyorsunuz.

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, dedikleriniz doğru. Esasında biraz önce Sayın Bülent Bey’in söylediği şeyler zannediyorum 3’üncü maddeye ilişkin olarak. Bizim tasarının orijinal hâlinde de 3’üncü madde aslında biraz daha dardı. Şimdi bu gizlilikle ilgili eski tasarıdaki 4’üncü madde de biraz daha dar. Bu biraz daha genişletiyor doğru, orada çünkü biraz daha sayılmış. Fakat şu bilgiyi vereyim ben: Burada henüz mevzuatımızda düzenlenmemiş bir alana ilişkin düzenleme getiriyoruz. Şu anda mevzuatımızda sırrı düzenliyoruz bu kanunla ancak ne gizlidir ne çok gizlidir ne tasnif dışıdır ne hizmete özeldir bunu düzenleyen bir yasa hükmü yok. Aslında amacımız iyi niyetli, aynı devlet sırrını getirmekteki niyette olduğu gibi boş ve layüsel olan bir alanı kodifiye etmek, kurallar hâline getirmek. Amaç budur, takdir komisyonun.

BAŞKAN – Ben yürütme organına cevap vermek istemiyorum ama şunu... Kanunun adı ne Sayın Genel Müdürüm? Devlet Sırları Kanunu.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim biz koyduk ismini. Yani değiştirebiliriz de.

BAŞKAN – Kanun o yani Devlet Sırları Kanunu. Ya kodifikasyon yapalım tümünü alsın -bak İzzet Hoca dağ gibi duruyor- veya saflığını koruyalım. Benimki sadece bir tekliftir. Yani eğer geri çekerseniz daha sağlıklı ilerleyeceğiz ve zaten başlangıçta dardı, burada daha dardı, şimdi genişletiyoruz denerek orada bile bir istikrarın olmadığı ortaya çıkıyor. Bence o çalışmayı kusursuz şekilde yürütmenin faydası...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Olur.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Savcım.

Eğer belki geri çekerlerse belki söz şeyi...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Tabii ki takdir sizin.

BAŞKAN – Tamam oldu, o zaman müzakere...

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Katkı anlamında Sayın Başkanım. Sizi aramızda görmekten yeniden mutlu oldum.

Aslında tabii ki idari mevzuata ilişkin ne gizlidir? Genellikle Anadolu’da hemen hemen her kurumdaki görevli bir yazıyı yazdıktan sonra üzerine kırmızı damgayla bir gizli ibaresini ekler. Onun

bir düzenlemeye tabi olmasında gereklilik var ama bu yasanın içinde, bu tasarının içinde bence yeri yok. Bir bu.

İkincisi, bu ihdas maddesiyle aslında Türk Ceza Kanunu'nun 327'nci maddesi karşılanmaya çalışılıyor. Yani 327'nci maddedeki suçun maddi temelini oluşturacak. O zaman yetkili organ dediğimizde herhangi bir ilçedeki herhangi bir tapu sicil müdürünün gizlilik ibaresini evrakın üzerine vurması hâlinde o kişi üç yıldan başlayan bir cezaya muhatap olabilecek. Bence akılcı bir şekilde bunun adı yine Devlet Sırrı Yasası olarak kalsın ama tasnif dışı olan evrak nedir, arşive gönderilecek nedir, gizli olan nedir, kişiye özel nedir buna ilişkin özel bir düzenleme yapılması daha yerinde olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu maddenin konusu kalmadı arkadaşlar.

Diğer madde nedir arkadaşlar? Ben çıkıyorum, Hakkı Bey'e bırakıyorum.

Hakkıcığım, başarılar diliyorum. Arkadaşlarıma başarılar diliyorum. Sizinle sabaha kadar beraber olmak isterim, o mutluluğu yaşamak isterim fakat oradan çok sınırlı bir... Çok saygılar, başarılar efendim, hürmet ediyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 4'üncü madde ihdasına dair önergemi çekiyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN (Hakkı Köylü) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkanımız sizleri yeterince aydınlattı. Benim kafam biraz karıştı ama sizinki karışmamıştır ümit ederim.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

4'üncü maddeyi okuyoruz arkadaşlar.

Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu

MADDE 4- (1) Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu, Başbakanının başkanlığında; Adalet, Dışişleri, İçişleri ve Milli Savunma bakanlarından oluşur. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Başbakanlık Müsteşarlığı tarafından yürütülür. Kurul, Başbakanının daveti üzerine toplanır.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ikili yapıya geçen önergemi geri çekiyorum.

BAŞKAN – Söz yok.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

Bilginin devlet sırrı olarak koruma altına alınması

MADDE 5- (1) Bir bilgi, belge ve kaydın, devlet sırrı niteliğinde olması sebebiyle, koruma altına alınmasına, Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu karar verir.

(2) Bilgi, belge ve kaydın devlet sırrı olarak belirlenmesi teklifi, görev veya faaliyet alanı itibarıyla ilgili bulunulan bakanlık aracılığıyla yapılabilir. Başbakanlığa bağlı kamu kurum ve kuruluşları bakımından bu teklif, Başbakanlık aracılığıyla yapılabilir. Başbakanlık veya bakanlıklar, yapılan teklifi uygun görmedikleri takdirde, Kurula iletmezler.

(3) Teklifte bulunulması halinde, aksine karar verilmediği takdirde ve herhalde teklifin ilgili kurum veya kuruluş tarafından yapıldığı tarihten itibaren bir yıl süreyle bu bilgi, belge ve kaydın gizliliği korunur.

(4) Bilimsel bir buluş, milli güvenlik bakımından önem arz eden bir mahiyet taşıması halinde birinci fıkra hükümlerine göre, devlet sırrı olarak koruma altına alınabilir. Bu durumda, buluş sahibi gerçek veya tüzel kişinin her türlü fikrî ve sınai hakkı saklı tutulur.

(5) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin taraf olduğu ve içeriğinin gizli olması sebebiyle Resmi Gazetede yayımlanmayan ikili veya çok taraflı antlaşmaların içeriğinin devlet sırrı niteliği taşıyıp taşımadığına, birinci fıkra hükümlerine göre Kurul tarafından karar verilir.

(6) Türkiye Büyük Millet Meclisinin gizli oturum kararı alması üzerine, bu oturumda açıklanan bilgilere ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri saklıdır.

(7) Cumhurbaşkanlığına ait bilgi, belge ve kayıtların niteliğini Cumhurbaşkanı takdir eder.

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geneli üzerinde de yine bahsetmiştik ama bu maddede de tutanaklara geçmesi açısından önemli gördüğüm için ben söz alma gereğini hissettim.

Şimdi öncelikle “Teklifte bulunulması hâlinde aksine karar verilmediği takdirde bir yıl süreyle bilgi ve belgelerin gizliliği korunur.” maddesinin, fıkrasının çok yerinde olmadığı kanaatindeyim ben. Bir yıllık bir süre çok uzun bir süre yani bu konuda karar verilmesi için yani devlet sırrı olup olmadığı yönünde karar verilebilmesi için daha kısa bir süre konulmalı diye düşünüyorum. Sayın Başkanım beni dinliyor musunuz?

BAŞKAN – Dinliyorum, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bu bir yıllık sürenin çok uzun olduğu kanaatindeyim. Bu bir yıllık sürenin kesinlikle kısaltılması gerektiğini düşünüyorum. Daha çok keyfiliğe neden olabilecek bir maddedir diye düşünüyorum. Ayrıca yine “Türkiye Cumhuriyeti Devletinin taraf olduğu ve içeriğinin gizli olması sebebiyle Resmî Gazetede yayınlanmayan ikili veya

çok taraflı anlaşmaların içeriğinin devlet sırrı niteliği taşıyıp taşımadığına birinci fıkra hükümlerine göre kurul tarafından karar verilir.” deniyor. Şimdi bu konuda da Kürecik kalkıyla ilgili alınan kararı örnek göstermiştik. Normal koşullarda Resmî Gazetede yayınlanmasa bile böylesi bir, Amerikan askerlerinin Kürecik’te konuşlandırılmasına ilişkin bir kararın mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirilmesi gerekirken böylesi bir karar Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirilmemiş, Anayasa madde 92’ye aykırı hareket edilmiştir. Ardından öğrendiğimize göre Amerika’yla olan ilişkiler sırasında Obama’yla yapılan görüşmeler sırasında NATO’ya buranın devredildiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Yani bu konuda çok ciddi bir Anayasa ihlali yapılmıştır. İşte bu türden Anayasa ihlallerinin olmaması açısından da mutlaka bu konuda Hükûmetin de çok ciddi bir şekilde duyarlılık göstermesi gerekiyor. Gizlilik kararı verilmiş olsa dahi mutlaka Meclise sunulması gerekiyor. Herhâlde Meclise de sunulmayacak, Meclisten de gizlenecek, Büyük Millet Meclisinden de gizlenecek diye bir anlam çıkmaması gerekir bu maddeden diye düşünüyorum ben. Eğer öyle ise bu maddenin kaldırılması gerektiğini düşünüyorum.

Bunun yanında yine Cumhurbaşkanının da tek başına devlet sırrı olma konusunda karar verebileceği bilgiler var. Cumhurbaşkanı da tek başına böylesine bir karar vermemesi gerektiğine, bu kararı verdiği takdirde de mutlaka yargı yolunun ya da bir denetim mekanizmasının olması gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, değerli katılımcılar; tasarının en önemli maddelerinden biri bence bu. Bir devlet sırrı olarak koruma altına alınması ve değerlendirme kurulunun görevlerini sayıyor. Burada değerlendirme kurulunun yargıdan müteşekkil olduğu noktasında arkadaşlarımız öğleden evvelki oturumda gerekçelerini sıraladılar. Tabii eğer bu konuda bir kurul kurulacaksa bu kurulun buradaki gibi formüle edilmesi bence doğru yani burada belki tartışma konusu bir güven unsuru üzerine yani güven erozyonu üzerine odaklanma konusu var ama takdir edersiniz ki toplumda hesap verebilirlik açısından, denetlenme açısından en yakın yakasına yapıştığımız kişiler siyasetçilerdir ama bizim toplumumuzda maalesef bu konudaki güvensizlik bu şekilde tereddütleri ortaya doğuruyor. Yani bir ülkede başbakan, bakan yani partili sıfatından öte devlet adına da hareket eden, misyonu olan kişi demektir yani bence başbakanın veyahut da sayın bakanların öncelikle misyonu devlet gömleği adı altında icrai faaliyette bulunmasıdır. Onun için de bizim Anayasa’mız, sistemimiz partiyle hükûmet işini ayırmıştır. Mesela hükûmet işlerini partide konuşamazsınız, grup toplantısını partide yapamazsınız yani bunun gibi siyasi geleneğimiz ve yasalarımız hükûmet ve devlet ayrımını ortaya

koymuştur. Ne zaman bir ülkede hükûmetle devlet ayniyet arz ederse o zaman tehlike sinyalleri çalıyor demektir yani buna siyasi gelenekte dikkat edilmiştir yani devlet kavramı, evet bir çok tenkide rağmen hepimizin korunması noktasında hassas olmamız gereken bir konudur. Dolayısıyla yani başbakanların da devleti temsil etme ve devlet görevi ifa etmeleri sebebiyle bu kurulun üyesi olması, başkanı olmasında hiçbir beis yok yani belki ileri bir demokraside, Batılı bir demokraside bir komisyonda bu tartışmayı belki tereddütle karşılayabilirler, “Ya bu başbakana bu yetkinin verilmesini niye tartışıyorsunuz?” diyebilirler ama bizim siyasi geleneğimizde maalesef bu şekilde tereddütler usule gelmiş. Gönül arzu eder ki öyle bir yetki verilirken hiç kimsenin bir şüphe duymaması lazım, gönül rahatlığıyla bu yetkiyi siyaset kurumuna ve siyasetçilere vermesi lazım. Burada dikkat edeceğimiz husus bu kurulun vermiş olduğu kararların idari yargıya taşınmasıdır. Yani taslakta bu açık olarak var idi ama burada biraz daha kapalı geçmiş. Genel hükümlere referans vermek zorundayız. “İdarenin her türlü eylem ve işlemi yargı denetimi dışında kalmaz.” maddesi burada da işleyecek ama tabii bu devlet sırrı kavramını idari yargı hangi usul içerisinde inceleyecek? İzzet Hocam’ ın dediği gibi Ceza Muhakemeleri Kanunu 47 ve 125’ e benzer bir değerlendirme burada da söz konusu olabilir yani kısaca benim görebildiğim, bir, bu kurulun vermiş olduğu kararların idari yargıda denetlenebilir olması. Diğer husus da bu konudaki sistemin, prosedürün belki yönetmelikle hayata geçirilmesi uygun olur diye düşünüyorum. Bu önemli bir tasarı, tabii devlet sırrı... Arkadaşlarımızın da çoğu endişesine katılmamak mümkün değil. Bunun belirlenmesi, korunması, açıklanması hakikaten toplumsal vicdanı da bir şekilde rahatlatacak ve incitecek noktaları var. O yüzden bu denetlenme ve idari yargıya taşınma hususunun altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ben de Hâkim kararıyla ya da yargının devlet sırrı kavramını tespit eden bir makam olduğu yönündeki düşüncelere katılmıyorum. Yargı makamlarının devlet sırrının ne olup olmadığı yönünde bir belirleme makamı olsun şeklindeki yaklaşıma ben de katılmıyorum çünkü bir uzmanlık alanı var. Hâkimler de çoğunlukla bilirkişiye başvuruyorlar belli konularda. Bilirkişiye başvurduğunuz zaman da zaten devlet sırrı kavramı ortadan kalkar. Bu anlamda yürütmenin kendi içinde bir mekanizma oluşturması son derece doğaldır. Bizim temelde kaygımız şu: Yani yürütme aşamasında belli bir hiyerarşik yapı oluşturulabilirse bakanlıklar devlet sırrı niteliğindeki belgeyi bu üst kurula bildirecekler. O konuda tam bir belirleme yok, bir muğlaklık var. Aslında yasal düzenlemeyi yaparken o bakanlığın kendi içinde de bir birimin oluşturulması yönünde, mesela devlet sırrını tespitle diye yükümlü bir birim oluşturulur gibi bir ibare eklenseydi en azından silsile daha net yerine gelirdi diye düşünüyorum. Tabii ki güven duymak zorundayız elbette. Yargı mensupları açısından da güven duymayacağımız o kadar çok olay var ki. En basitinden hani güncel,

buna uygun bir olay olduğu için aktaralım. Mesela kozmik oda arandı. Bir hâkim tarafından arandı. Benim de tanıdığım, beraber çalıştığımız bir arkadaşımız. Ama işin ilginç tarafı şu: 125'inci maddede açık hüküm var. 125'inci madde "Sadece mahkeme hâkimi veya heyeti bu gizli belgeyi inceler." diyor ve maddenin gerekçesinde de "Dava açıldıktan sonra devlet sırrı niteliğindeki belgeler incelenebilir." diyor ama böyle yasanın açık hükmü olmasına rağmen soruşturma aşamasında bir hâkim gitti kozmik odayı aradı, açıkça yasayı aykırı bir biçimde. Elbette ki kişi önemli ama Sayın Bakanım da katılıyorum, devletin belli gelenekleri var, bürokrasinin belli bir anlayışı var, bunu da terk etmemek lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, doğru söylüyorsunuz.

Şu önermeleri bir okutalım arkadaşlar.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Devlet Sırrı Kanun Tasarısı"nın 5. maddesine aşağıdaki şekilde 8. fıkra eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Rıza Öztürk

Turgut Dibek

Bülent Tezcan

Mersin

Kırklareli

Aydın

Ömer Süha Aldan

Muğla

"8-) Bir bilgi, belge veya kaydın "devlet sırrı" niteliği verilerek koruma altına alınmasına ilişkin karara TBMM Başkanlığına verilecek bir dilekçe ile itiraz edilebilir. Bu itiraz, öğrenme tarihinden itibaren 2 ay içinde yapılır. Bu itiraz, TBMM Genel Kurulunda TBMM iç tüzüğü hükümlerine göre gizli oturumda görüşülür. Görüşme, itiraz tarihinden ve TBMM'nin tatilde olması halinde, ilk toplantı tarihinden itibaren en geç 2 ay içinde yapılır. Görüşme sonucunda itirazın kabulü yönünde karar verilmesi yönünde bu bilgi, belge ve kayıt gizliliğinden bahisle koruma altına alınamaz.

Gerekçe:

İşbu önerge ile yapılan düzenlemede; ilgili mevzuat hükümlerine göre gizli tutulan bir bilgi, belge veya kayda devlet sırrı niteliğinin verilmesine yönelik olarak alınan idari kararın denetiminin sağlanması amacı özel bir itiraz usulü öngörülmüştür.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Gerekçemizde de var yani yasanın da bir denetimi gelsin istedik. İtalya'da da başbakana, bakanlara verilmiş ama itiraz üzerine senatoya ve yasamaya gidiyor yani burada Meclisin de bu konuyu gündemine alıp... Yani buradaki denetimi sağlaması açısından o gizlilik kararının oluşmasında yararlı olacağı düşüncesiyle hazırladık önergeyi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi önergelerle ilgili biliyorsunuz görüşme açmıyoruz epeyiden beri daha doğrusu hep uygulamamız böyle ama önerge öncesinde önergeyi dağıttıktan sonra maddeyle ilgili görüşmelerde zaten herkes önergeyle ilgili görüşlerini söylemiş oluyor. Önergeden sonra önergeyle ilgili bir tartışma başlatmıyoruz.

Dilek Hanım, çok kısa bir şey söyleyecekseniz istisnai olarak... Zaten söylediniz daha önce siz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben biraz geç geldiğim için arkadaşlar bu önergeyi vermişler bence çok doğru yapmışlar çünkü bizim bu konuda Ceza Yasamızı aldığımız ülke olan İtalya'nın örneğini çok ciddi aslında incelememiz...

BAŞKAN – İtalya örneğini geçtik artık.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...gerekıyor ama bakın bununla ilgili bir denetim mekanizmasının ve itiraz mekanizmasının oluşması gerekiyor. Bunun için de yani diğer ülke örneklerinde olduğu gibi İtalya'da olduğu gibi, böyle bir Meclise başvuru sistemiyle bunu düzenleyebilirsek inanın pek çok sorun ortadan kalkacak yani bizim de pek çok muhalefetimiz ortadan kalkacaktır. Bunu diğer gruptaki arkadaşlarımızın da dikkate alması gerektiğini ben de düşünüyorum.

BAŞKAN – Aslında bence bu konuyu şu anda geçeceğiz, bunu oylayacağız da ama oylamadan kabul veya ret ne çıkarsa onu bilmiyorum ama buna rağmen gene de Genel Kurul safhasına ininceye kadar bu konuyu kendi partilerimizle bir değerlendirelim, Mecliste falan değerlendirelim çünkü biraz Meclisin kendi yapısını da ilgilendiren bir şey. O arada birtakım istişareler, görüşmeler yapalım. Yani dediğinize katılabiliriz de ama şu anda bir şey diyemiyorum. Mecliste görüşmeden önce bunu pek yapabileceğimizi sanmıyorum.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, ben söz alabilir miyim acaba?

BAŞKAN – Önergeyle ilgili söz vermiyoruz.

...Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ TEMSİLCİSİ - Maddeyle ilgili.

BAŞKAN – Madde geçti. Söyleseydiniz söz verirdim maddeyle ilgili.

Ne adına katılıyorsunuz?

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ TEMSİLCİSİ - Ben Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinden katılıyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, biz de duysak arkadaşımızın ne söylediğini, önerilerinin ne olduğunu.

BAŞKAN – Bir görüşleri varmış, onu söylemişler.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama duyalım biz de onu.

BAŞKAN – Ben okuyayım isterseniz şurada size.

“Millî Güvenlik Kurulu karar ve tutanakları hakkında 2945 sayılı Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanun’u hükümleri saklıdır. Karar ve tutanaklar devlet sırrıdır.” Böyle bir şey eklensin istemişler.

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ TEMSİLCİSİ - Tasarıda Cumhurbaşkanlığına ait bilgi ve belgelerin niteliğinin Cumhurbaşkanlığınca takdir edileceğine hükmedilmiş. Bilindiği gibi Millî Güvenlik Kurulu Anayasa’nın 118’inci maddesi gereğince Sayın Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanmakta olup 2945 sayılı Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu’nun ilgili hükümleri gereğince Millî Güvenlik kararları ve tutanaklarının da tasarı kapsamı dışında tutulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle Millî Güvenlik Kurulu toplantılarındaki kararların ve görüşme metinlerinin Kurulda herkesin düşüncesini rahat bir şekilde ifade edebilmesi, ayrıca Türkiye Cumhuriyeti’nin dış ilişkilerinin, millî savunmasının ve millî güvenliğinin zarar görmemesi amacıyla devlet sırrı niteliği bağlamında değerlendirilerek kamuoyuna açıklanmaması uygulamasına devam edilmesi konusunda ihtiyacımız olduğunu heyetin takdirlerine sunmak istedim efendim.

BAŞKAN – Peki, takdire sundunuz.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Devlet Sırrı Kanun Tasarısı’nın çerçeve 5’inci maddesinin 2’nci fıkrasının 2’nci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve 3’üncü fıkrasında yer alan “bir yıl” ibaresinin “altı ay” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can
Kırıkkale

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Başkanım bu başka teklif?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bize dağıtılan bu değil.

BAŞKAN – Bu dağıtılmış ama üstüne sonradan bir...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Çizelim onu biz.

“5’inci maddesi 1’inci fıkrasının metinden çıkarılması” bunu çiziyor muyuz?

BAŞKAN – Bu ibareyi çiziyoruz. Yani 1’inci fıkra kalıyor demektir.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bir daha okuyabilir miyiz?

BAŞKAN – Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Devlet Sırrı Kanun Tasarısı'nın çerçeve 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasının 2'nci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve 3'üncü fıkrasında yer alan "bir yıl" ibaresinin "altı ay" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Onu değiştirmişlerdi arkadaşlar söylediler. Bize gelmedi. 5'inci maddeyle ilgili olan önerge değişmiş.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim o ikili yapı değiştiği için.

BAŞKAN – Aynısını aşağıya düzelterek yazmışlar. Esas aynı.

"Aşağıdaki şekilde değiştirilmesi" diye yazmışlar. Sizdeki önergede zaten değiştirerek yukarıda ifade etmişler.

Değişikliği okuyalım oradan.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Devlet Sırrı Kanun Tasarısı'nın çerçeve 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasının 2'nci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve 3'üncü fıkrasında yer alan "bir yıl" ibaresinin "altı ay" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

"Başbakanlığa bağlı kamu kurum ve kuruluşları ile Başbakana karşı sorumlu olanlar bakımından bu teklif Başbakan tarafından yapılabilir."

Gerekçe:

Bilgi, belge ve kaydın devlet sırrı olarak belirlenmesi teklifinin Başbakanlığa bağlı kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde olmayan ancak Başbakana karşı sorumlu kişilerden sayılanlar açısından maddenin yeniden düzenlenmesi ve ayrıca devlet sırrı olarak belirlenmesi teklifinde bulunulması hâlinde aksine karar verilene kadar bu bilgi, belge veya kaydın gizliliğinin korunmasına ilişkin sürenin kısaltılması ve daha makul bir sürenin kabul edilmesi amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şöyle bir sıkıntı var: Sayın Başkanım, şimdi değişiklik yapılmış ama bu sefer birinci cümle ortadan kalkmış. 2'nci fıkradaki birinci cümle var. "Bilgi, belge ve kaydın devlet sırrı olarak belirlenmesi teklifi görev veya faaliyet alanı itibarıyla ilgili bulunan Bakanlık aracılığıyla yapılabilir." cümlesi kalkmış şimdi.

BAŞKAN – Yok yok, bir sonraki cümleden devam ediyor.

“Başbakanlığa bağlı kamu kurum, kuruluşları...” falan diye devam eden kısmını bu şekilde düzeltmişler.

Başbakanlığa karşı sorumlu olanların da bir koruma altına alınması istedikleri bilgiyi Başbakan sunacak. O şekilde düzenlemiş.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Altı ayı iki ay yapsak. İdare hukukunda altı ay iki ay.

BAŞKAN – İki ay da kısa olur. Yetişmeyebilir yani. Altı ay bence iyi de hatta belki deriz ki dört ay olabilir ama...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Niye dört ay, altı ay, iki ay değil? İdare hukukunda ama dört ay diye bir süre yok ki.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Sayın Başkan, izin verirseniz teknik bir açıklama yapmak istiyorum.

Anlaşılan burada Genelkurmay Başkanlığından gelen tekliflerin Millî Savunma Bakanlığı üzerinden mi, yoksa Başbakanlık üzerinden mi Kurula gelmesine yönelik bir sorun var. Şu andaki alt komisyonun kabul ettiği metinde bu Millî Savunma Bakanlığı üzerinden Kurula gelecek. Buradaki önergeyle bunun Millî Savunma Bakanlığı değil, Başbakanlık üzerinden gelmesi amaçlanıyor. Bu bir tercih meselesi. Onu takdirini heyetinize bırakıyorum. Ama eğer bu yönde tercihte bulunacaksa buraya kişiyle bağlantılı olarak değil, kurumla bağlantılı olarak bir ifade koymak lazım. Başbakana karşı sorumlu olan Genelkurmay Başkanlığı değil, Genelkurmay Başkanının bizatihi kendisidir. Dolayısıyla buraya “Başbakana karşı sorumlu olanlar” ibaresi yerine açıkça “Genelkurmay Başkanlığından gelen” ibaresini koyarak sorunu çözebiliriz.

O zaman şu şekilde formüle edebiliriz burayı, bu cümleyi: “Genelkurmay Başkanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatı ile Başbakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar bakımından bu teklif Başbakan tarafından yapılabilir” şeklinde bunu formüle edebiliriz eğer tercih bu yöndeyseniz. Zaten Millî İstihbarat Teşkilatı bakımından Başbakan olacağı her hâlükârda sistemde bu öngörülüyor ama sadece sorun, eğer Genelkurmay Başkanlığı şeklindeyse o zaman bu şekilde formüle edebiliriz bu önergeyi.

“Genelkurmay Başkanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatı ile Başbakanlığa bağlı kamu kurum ve kuruluşları bakımından bu teklif Başbakan tarafından yapılabilir.” Yani bu ikinci cümleyi bu şekilde değiştirebiliriz.

BAŞKAN – Peki o zaman onunla bu düzenleme arasında ne fark var?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Önergedeki “Başbakana karşı sorumlu olanlar” ibaresi kurumu ifade etmiyor, kişiyi ifade ediyor. Burada biz düzenleme yaparken kurumun başındaki kişiyle ilgili olarak değil, kurumla bağlantılı olarak düzenleme yapıyoruz. Yani Genelkurmay Başkanlığından gelen bir teklifi değerlendirmeyi, teklifin nereden geleceğini, kurulun önüne nasıl geleceğini

düzenliyoruz ama doğrudan sorumlu olan kişi, Başbakanı karşı sorumlu olan kişi Genelkurmay Başkanının bizatihi kendisidir. Burada kişiden hareketle değil, kurumdan hareketle bir düzenleme yapılması gerektiğini vurgulamak istiyoruz. Yani teknik bir ifade farklılığını vurgulamak için bu sözü aldım.

BAŞKAN – Burada Başbakanı sorumlu olanlar deyince kişiler yazılmış oluyor buraya değil mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Evet, kişiyi esas alıyoruz.

BAŞKAN – Yani burada Başbakanı karşı sorumlu olan ne var? Genelkurmayla MİT mi var?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Aslında buradaki düzenlemede Millî İstihbarat Teşkilatı var Başbakanın üzerinden gelecek bu. Ama sadece sorun Genelkurmay Başkanlığından gelecek olan teklif Millî Savunma Bakanlığı üzerinden mi yoksa Başbakanlık üzerinden mi Kurulun önüne gelecek? Bütün sorun burada.

Alt komisyonda kabul edilen metne göre bu teklif Millî Savunma Bakanlığı üzerinden gelmesi yönünde. Ama şu anda verilen önergeyle bunun Millî Savunma Bakanlığı üzerinden değil Başbakanlık üzerinden gelmesi öneriliyor. Eğer tercih bu yönde olarsa o zaman ibarede revize etmek suretiyle açıkça Genelkurmay Başkanlığı diye yazalım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ben önergeyi çekiyorum. Alt komisyondaki metin geçerli.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Takdir sizin.

BAŞKAN – Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ MURAT YAMAN – Sayın Başkanım, bu bir boşluğu gidermek amacıyla verilmiş bir önerge. Takdir tabii ki komisyona ait olmak üzere. Şu andaki sistemimizde Genelkurmay Başkanlığının Millî Savunma Bakanlığıyla hiçbir bağlantısı yok. Eğer alt komisyon metni bu hâliyle geçecekse Genelkurmay Başkanlığına ait devlet sırrı niteliği taşıyacak olan bilgi ve belgelerin Kurulun önüne ne şekilde getirileceği boşlukta kalacak. Ha burada Genelkurmay Başkanlığı ismi doğrudan doğruya telaffuz edilebilir veya önergede verildiği şekilde olunabilir ama alt komisyon metnindeki hâliyle kalır ise Genelkurmay Başkanlığına ait devlet sırrı niteliğindeki bilgi ve belgelerin Kurulun önüne ne şekilde getirileceği boşlukta kalıyor. O açıdan bu boşluğun giderilmesi için yoksa Millî Savunma Bakanlığı kanalıyla yapılması şu andaki sistemimizde hukuken mümkün değil çünkü Genelkurmay Başkanlığının Millî Savunma Bakanlığıyla hiçbir bağlantısı yok. 1324 ve 1325 sayılı Kanunlarda bu açık bir şekilde belirtilmiştir efendim. Yani bu hâliyle kalırsa bir boşluk oluşacak. Bu önergenin amacı da o boşluğun giderilmesi. MİT’te de aynı sıkıntı var.

MİT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Efendim, şimdi, alt komisyonda kabul edilen metinde Başbakanlığa bağlı kamu kurum ve kuruluşları için Başbakanlık aracılığıyla

Kurula devlet sırrı teklifinde bulunabileceği belirtiliyor. Ancak MİT Müsteşarlığı bizim yasanın 3'üncü maddesi gereği doğrudan Sayın Başbakana bağlı ve Başbakanlık teşkilatıyla bir ilgimiz yok efendim. O yüzden bizim tekliflerimizin doğrudan Sayın Başbakan tarafından Kurula iletilmesi gerekiyor. Değişiklik de zaten o yönde düşünülmüştü.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – O zaman şöyle yapabiliriz: "...veya Başbakana veya Başbakanlığa karşı sorumlu olanlar" deriz, çözülür.

MİT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Ama efendim orada teklif verecek yer anlamında da Başbakanlık yazıyor mevcut metinde. Onun da Başbakan olarak düzeltilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Şimdi şöyle: Burada Başbakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar ile Başbakana karşı sorumlu olanlar bakımından... Yani o zaman burada iki şey var. MİT'le Genelkurmay Başkanını kapsıyor bu değil mi? Bu bakımdan bu teklif Başbakan tarafından yapılabilir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ MURAT YAMAN – İstenirse açık da yazılabilir efendim. Bizim açımızdan bir sıkıntı yok.

MİT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Aslında Başkanım, bir de galiba Millî Güvenlik Kurulunun da aynı şekilde bir şeyi var ama. Onlarda bağlı çünkü doğrudan Başbakana.

BAŞKAN – O zaman bu şekilde kalsın.

Hükûmete de soralım.

Yüksel Bey, Hükûmete de bir soralım ona göre...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, Hükûmete sorulacak yerde sormadınız, sorulmayacak yerde soruyorsunuz.

Takdir Komisyonun efendim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; önergemi çekiyorum çünkü alt komisyon metnini daha uygun gördüm.

BAŞKAN – 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MİT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Başkanım, 5'inci maddeyle ilgili ben söz istemiştim ama...

BAŞKAN – Maddede söz istemedin önergelerde söz istedin.

MİT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Yok efendim. İstedim de sonra önergelere geçildi.

BAŞKAN – Gerçi konuşsan da zaten bir işe yaramıyor.

MİT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Ama Başkanım, en azından kayıtlara girsin.

MIT MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ FUAT MİDAS – Başkanım ben gene Komisyonun takdirine arz ediyorum. Bizim talebimiz bu yönde.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

Devlet sırrı niteliğini taşıyan bilgileri içeren belge ve kayıtların tutulması

MADDE 6- (1) Devlet sırrı niteliğini taşıyan bilginin yer aldığı belge ve sair kayıta, bu belge veya kaydın kimin tarafından düzenlendiği, içeriğine Kurul ve ilgili bakan dışında kimin muttali olduğu ve kimler tarafından görülebileceği açıkça yazılır.

BAŞKAN – Arz ettiğini kabul ettik. Ondan sonrası Komisyonun takdirinde, doğru.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Bir madde ihdası yönünde önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/484 Esas numaralı Devlet Sırrı Kanunu Tasarısına 6 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

“Cumhurbaşkanı ve Başbakanın Yetkisi

MADDE 7- Cumhurbaşkanı ve Başbakan, devlet sırrı niteliği taşıyan her türlü bilgi, belge ve kayda erişebilir. Hiçbir bilgi, belge ve kayıt, devlet sırrı niteliği taşıdığı gerekçesiyle Cumhurbaşkanı ve Başbakana karşı gizli tutulamaz”

Gerekçe:

Tasarıda Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu üyelerinin sırra erişimleri, bir bilgi, belge ve kaydın sır sayılması veya sır olmaktan çıkarılması sürecinde dolaylı olarak düzenlenmektedir. Bu süreç dışında Cumhurbaşkanının veya Başbakanın sırra erişimi, doğrudan düzenleme konusu kılınmamaktadır. Böyle bir düzenleme olmasa dahi işin tabiatında bu yetkisinin var olduğu söylenebilir. Ancak mahiyette ve teamülde var olanın yasaya aktarılması, mevzuatın amacı ile de örtüşmektedir. Devleti ve sistemi yöneten doruk unsurların, Devletin gizlilik alanını bilmeleri ve her zaman bu alana ulaşabilmeleri kadar doğal bir gereklilik olamaz. Değişiklik, sözü geçen amaca yöneliktir.

BAŞKAN – Görüşmeye açıyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şimdi Sayın Başkan yok Sayın Başkanım. Hangi gerekçeyle verdiğini dinleyebilseydik iyi olurdu. Bu gerekçeden pek anlamadım bir şey. Onun için konuşma ihtiyacını duydum.

6'ncı maddede zaten buna imkân veren bir düzenleme var. Yani ayrıca fiiliyatta da Cumhurbaşkanının, Başbakanın ulaşamadığı bir bilgi devlet sırrı da olsa mümkün değil zaten. Biraz gereksizlik gibi bir durum var. Onu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şöyle diyorsunuz değil mi? “İçeriğine Kurul ve ilgili bakan dışında” Bunun zaten içeriğine muttali olabilen kişiler. Kimin muttali olduğu ve kimler tarafından görülecek olduğu açıkça yazılır.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tasarı metnini incelediğimizde zaten karşıladığını görüyoruz. Önergeyi çekiyorum bu nedenle.

BAŞKAN – 7'nci maddeyi okutuyorum:

Devlet sırrı olmaktan çıkarma

MADDE 7- (1) Kurul devlet sırrı olarak koruma altına alınan bir bilginin bu bilginin özelliğini kaybetmesi sebebiyle devlet sırrı olmaktan çıkarılmasına karar verebilir. Ancak bir bilgi Kurul kararının verildiği tarihten itibaren elli yıl geçtikten sonra devlet sırrı olarak korunmaz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bir önceki önergeyi çektiğim için onunla bağlantılı bir önerge bu. O nedenle bunu da çekiyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, bir söz hakkı isteğim var.

BAŞKAN – Buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Önergeyi çekiyoruz Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önergenizi bilmediğim için Ramazan Bey, ben olmayınca bana dağıtmamış arkadaşlar. Onun için bir şey de söyleyemiyorum zaten.

Sadece ben elli yıl gibi bir sürenin devlet sırrı kavramının saklanması, korunması anlamında uzun bir süre olduğunu belirtmek için söz aldım. Bu sürenin normal koşullarda yirmi yıl gibi bir sürece indirilmesi, belki on yıl, yirmi yıl gibi bir sürece indirilmesi –on yıl kısa olabilir ama- on beş ila yirmi yıl gibi bir sürece indirilmesinin daha doğru olduğunu düşünüyorum. Sayın Başkanım, bu konuda siz de takdir ederseniz bunun düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü en az iki kuşak geçmiş olacak. Bu kadar uzun süre gizlenmesinin çok fazla bir anlamı olduğunu düşünmüyorum.

BAŞKAN – Yalnız burada şunu kabul edelim: Bu Kurulun zaten bunu devlet sırrı olmaktan çıkarma yetkisi var, açıklama yetkisi var. Bu istediği zaman, iki sene sonra, beş sene sonra, on sene sonra da olabilir ama hiçbir şekilde bu unutuldu, kenarda köşede kaldı, hiç kimse buna dokunmadıysa o zaman elli yıl geçince ortadan kalkar deniyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İşte o elli yılın uzun olduğu kanaatindeyim. O nedenle onun kısaltılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Bu zaten daha çoktu da biz mi elliye indirdik? Yetmişti yani. Alt komisyon metnini bozdurmayalım yeniden.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

Bilgi, belge ve kayıtların mahkemelere verilmesi

MADDE 8- (1) Mahkemeler tarafından talep edilen devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi, belge ve kayıtlar, Kurulca gerekçesi belirtilmek suretiyle verilmeyebilir. Ancak, verilmeyen bilgi, belge ve kayıtlar, davada ilgili aleyhine sonuç doğurmaz.

(2) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri saklıdır.

(3) Cumhurbaşkanı, bilgi, belge ve kayıtları mahkemeye gönderme hususunu kendisi takdir eder.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bunu geneli üzerinde konuşken de açıklamıştık şimdi burada mahkemeye karşı devlet sırrının saklanması konusu var. 2'nci fıkrada Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri saklıdır demek suretiyle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 47 ve 125'inci maddesindeki kapsamda mahkemeye karşı devlet sırrı gerekçesiyle bir şeyin ileri sürülemeyeceğini düzenliyor. Yani bu çerçevede bir problem yok gibi görünüyor.

BAŞKAN – Aslında oradaki beş seneyi de aşağıya indirmemiz lazım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ama burada biraz önce söylediğim birkaç problem var. Birincisi, ceza soruşturması dışında hukuk yargılaması ve idari yargılama sürecinde özellikle devletin denetlendiği, idarenin işlemlerinin denetlendiği idari yargı sürecinde mahkemeye karşı ileri sürülememesi hak arama özgürlüğünün ortadan kaldırılmasıdır. Bu iki boyutta ortaya çıkabilir. Birincisi, doğrudan doğruya biraz önce söylediğimiz devlet sırrı olarak kabul edilen bir bilginin idari yargı denetimi dışında tutulması süreci vardır. Bu doğrudan doğruya idari yargı denetimine kapatılıyor bu alan, yargı denetimine kapatılıyor. Dolayısıyla Anayasa'nın 125'inci maddesine açık aykırılık vardır burada.

Bir başka konu, devlete karşı açılan bir davada devlet sırrı olduğu iddia edilen bir bilgiye dayanan kişi, bu bilginin lehine olduğu iddiasıyla delil olarak kullanmak istediğinde bundan yararlanamayacaktır, bu da ciddi biçimde hak arama özgürlüğünün ortadan kaldırılması anlamına geliyor.

Bir başka önemli konu, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 47 ve 125'inci maddelerinde doğrudan doğruya suç olgusuna ilişkin olmaktan bahsediyor yani “Doğrudan suç olgusuna ilişkin konular mahkemeye verilmekten imtina edilemez.” diyor. Şimdi, doğrudan doğruya suç olgusuna ilişkin olmamakla birlikte suç soruşturmasına yararlı olabilecek bilgilerin ne olacağı konusunda ciddi bir tereddüt var. Suç soruşturması sürecinde yararlı olabilecek bilgiler doğrudan doğruya suç olgusuna

ilişkin olmadığı gerekçesiyle mahkemeden gizli tutulabilecektir. Bu da önemli ölçüde faili meçhul cinayetler ve benzeri eylemlerdeki soruşturmalarda ciddi biçimde belli bilgilerin saklanması sonucunu doğurabilecektir.

Bir başka önemli nokta yine burada, 47 ve 125'inci maddeler. Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 47 ve 125'inci maddelerinde beş yıl ve üstündeki suçlara ilişki uygulama alanı yaratan maddeler. Dolayısıyla alt sınırı beş yılın altındaki suçlarda ceza soruşturması dahi olsa devlet sırrı diye verilmeyebilecektir mahkemelere bu bilgiler. Özellikle işkence suçlarında, işkence iddialarındaki örnek için veriyorum, tarasak birçok şeyi bulabiliriz mevzuatımızda ama devletin taraf olabileceği işkence iddialarına ilişkin suçlar da alt sınırı üç yıllık suçlardır, rüşvette dört yıldır alt sınırı. Bu soruşturmalar doğrudan doğruya devlet sırrı olarak bilgiler mahkemeye verilmemesi söz konusu olabilecektir. Bu nedenle bu düzenlemenin mahzurları vardır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

O beş yıl meselesini Ceza Kanunu'ndaki bu devlet sırlarıyla ilgili hükümler var son taraftaki 330'lu hükümler...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – 326, 336.

BAŞKAN – Evet, orada on üç hüküm değil mi?

Onları yeniden düzenlememiz lazım çünkü bu sisteme uyarlayamadık onları, öyle kaldı. Onları düzenlerken bence Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki o beş yıl sınırını da hiç değilse üç yıla falan çekmemiz daha doğru olur, daha adil olur diye düşünüyorum. O zaman o kurguyu yapalım.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, özellikle, CMK'ya atıf yapıyoruz biz bu konuda, “O konuda hükümler saklıdır.” diyoruz. Profesör Doktor Metih Feyzioğlu'nun bir görüşü var. Ben bu araştırmalarım sırasında onu elde ettim. Şimdi, CMK'ya biz atıf yapıyoruz ama CMK 47'nci maddede tanıklık konusunu düzenlerken “Tanıklık konusu bilgilerin devlet sırrı niteliğini taşıması hâlinde” deniyor yani istihbarat görevlisi ya da kamu görevlisi dememiş. Tanıklık konusunda, ben, işte devlet sırrı niteliğini taşıyan bir konuda tanıklık yapmak istemiyorum gibi ya da devlet sırrı dendiği takdirde...

BAŞKAN – Yani “Vereceğin bilgi devlet sırrıdır.” derse.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, “Devlet sırrı” dendiği takdirde yine bir özel şeye tabi tutuluyor. Hâlbuki kamu görevlisi ya da istihbarat görevlisi dışındaki bir kişinin “Benim bildiğim devlet sırrıdır.” demesi, zaten onun devlet sırrı olmasından çıktığını gösteriyor. Bu nedenle, aslında, 47'de de, 125'te de buna benzer sorunlar olduğu söyleniyor. Yani bizim aslında İtalya'da olduğu gibi bu konuda şöyle bir düzenleme yapmamız daha uygun olabilir -ben başlangıçta da söylemiştim- devlet sırrı gerekçesiyle tanıklık yapmaktan kaçınan, istihbarat ve kamu görevlileri bu taleplerini iletiyorlar,

mahkeme ısrarlı olduğunda tanıklıkları konusunda Başbakan ve komisyon karar veriyor. Buna rağmen ısrarlı olursa Meclis karar veriyor. Şimdi, böylesi bir düzenlemenin getirilmesi lazım. Aksi takdirde... Şimdi, sadece mahkeme zabıt kâatibi de olmaksızın mahkeme başkanı dinliyor tanığı ama diğer kişilerin o tanığa soru sorabilme hakkı yok yani onların herhangi bir şekilde o tanığın bilgilerinden yararlanma ya da neler söylediğinden bilgi sahibi olması söz konusu değil, aynı şekilde konusu suç olan konuyla da ilgili yani kapalı bir yargılama yapılmış oluyor, savunma hakkı sınırlandırılmış oluyor, eğer bir tanık dinlenecekse sadece hâkimin dinleyeceği değil ama yani herkesin hazır olabildiği bir ortamda dinlenilmesi bunun farklı bir usule tabi tutulması gerekir diye düşünüyorum yani Metin Hoca'nın bu konudaki yaklaşımının doğru olduğunu düşünüyorum. Bence burada ayrı bir düzenleme yapmamız lazım bizim ve en son Parlamentonun onayına bunu bırakmamız lazım ve eğer tanıklık yapılması konusunda karar veriyorsa Parlamento da, herkesin huzurunda, en azından sanığın ve müdafinin huzurunda bu şahısların dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde savunma hakkına bir sınırlama olduğunu düşünüyorum, bu CMK'ya atıf yapılmasına rağmen CMK'daki maddelerin efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ama burada yani tanığı yine dinliyor mahkeme devlet sırrı da olsa. Devlet sırrıysa mahkeme dinliyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama yani diğer kişilerin huzurunda dinlemiyor efendim. Yani onların huzurunda değil, sadece yargıç dinliyor.

BAŞKAN – Orada bir suç gördüyse mahkeme diyor ki: “Artık senin bu işin devlet sırrı olmaktan çıktı. O zaman buyur herkesin huzurunda ifade ver.” diyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama “Devlet sırrıdır bu.” dediğinde dinlenemiyor. Yani ona sadece hâkim karar verebiliyor.

BAŞKAN – Tabii ki hâkim karar veriyor ona da ama hâkim onu dinledikten sonra anlıyor ki bunun devlet sırrıyla ilgisi yok, burada bir suç var. “O hâlde ortaya çıkaracaksın.” diyor yani onu gizli tutmuyor artık. Suç değilse oradaki tamam, aynı dinlediğiyle kalıyor, gönderiyor geri.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani ben diğer mekanizmanın daha kontrol edilebilir bir mekanizma olduğunu düşündüğüm için öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – O da bir düşünce.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

Koruma yükümlülüğü

MADDE 9- (1) Bu Kanuna göre mahkemelere ve Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmesine karar verilen bilgi, belge ve kayıtların mahkemelere ve Cumhuriyet başsavcılıklarına intikali sürecinde yetkili makam veya merci, teslim edilmelerinden sonra ise, mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıkları bunların yetkisiz kişilerce elde edilmesini veya açıklanmasını önlemek için her türlü tedbiri alır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Buna gerek var mı? Zaten olması gerekmiyor mu Başkanım?

BAŞKAN – Bu belki malumu ilamı gibi bir şey yani ola ki bir yerde birisi “Benim görevim değil bu.” der mi acaba diye. Yani bir açıklama hükmü bu. Zararı olmaz bunun, biraz faydası da olabilir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

Yönetmelik

MADDE 10- (1) Devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi, belge ve kayıtların tâbi olacağı esas ve usuller ile bu Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 11- (1) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “11 tasarı metninden çıkarılsın.” diyorsunuz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Tanım var ya 47’nci maddede, devlet sırrı tanımı, ceza muhakemeleri tanımı. Burada tanım var diye o çıkarılıyor.

BAŞKAN – İzzet Hocam, nedir bunun esbabı mucibesi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, bu müstakil bir kanun. Bu kanunun içerisinde bir başka kanunda değişiklik yapılmasının kanun tekniği bakımından bir sorun oluşturabileceği endişesiyle eğer düşünce 47’nci maddenin içindeki bu tanımın çıkarılması ise, bu düşünce burada bu

şekilde olgunlaşırsa üçüncü yargı paketinin içinde zaten Ceza Muhakemesi Kanunu'na ilişkin düzenlemeler var. 47'nci maddenin yani yürürlükten kaldırılacak hükümler arasında...

BAŞKAN – O pakette mi geçici yürürlükten kaldırılanların arasına dâhil edelim önergeyle diyorsun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Eğer izin vererseniz bu amaçla bu önerge hazırlanmıştır.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ama es geçerse o orada iki tane devlet sırrı tanımı oluyor.

BAŞKAN – Fark etmez, ikisi de aynı.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Hocam, şimdi orada unutulursa iki tane devlet sırrı tanımımız oluyor.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Doğrudur. Vallaha, takip ediyoruz işte izin verirsiniz.

BAŞKAN – Nasıl yapalım yani? Teknik açıdan sizin dediğiniz doğru.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şöyle de olabilir...

BAŞKAN – Aynısını buraya mı yazalım diyorsun?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yok. Bunun buradan bir şekilde çıkması lazım da, ya Genel Kurulda öneri gelir, çıkar, önce üçüncü yargı paketi geçer, orada geçtiği için buradan çıkarılması yoluna gidilebilir Genel Kurulda ya da burada şimdi bunu çıkarırız, üçüncü yargı paketinin içerisine yürürlükten kaldırılacak...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Üçüncü yargı paketi bundan önce çıkacak nasıl olsa. Onun için bu dursun burada, orada şey yapalım.

BAŞKAN – Yalnız, bu ondan önce çıkacak herhâlde ya.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Başkanım, Sevgili Hocam; burada 3'üncü maddedeki devlet sırrı tanımıyla 47'nci maddedeki devlet sırrı tanımı biraz değişti. Alt komisyondan önceki şekildeki tanımlar benziyordu ama bu tanımlar değişti. Şimdi, biz bunu buradan 47 devam ederse, buradaki... Mesela 47'de yer alan anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlikeye yaratabilecek nitelikteki eylemler devlet sırrı kapsamında düşünülebilecek Ceza Muhakemeleri Kanunu uygulaması açısından ama bu kanun açısından bu çerçevede alınmayabilecek. Böyle bir sıkıntı oluşmaz mı?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yok, oluşacak. Biz, şimdi, düşüncede herhangi bir farklı düşünmüyoruz.

BAŞKAN - Aslında bu zımnen ilga etmez mi oradaki hükmü?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Burada çıkarmazsak böyle bir süreç içerisinde, iki farklı tarif olacak burada.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, sorun şu: Üçüncü yargı paketi bundan önce geçecek.

BAŞKAN – Bundan önce geçmeyecek herhâlde, bilmiyorum.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – O zaman bu şekilde geçsin. Yasama tekniğine biraz aykırı bir yönü var ama bu şekliyle geçsin.

BAŞKAN – Tamam, böyle gitsin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili arkadaşlarımın talebi üzerine önergemi çekiyorum.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlem görmüş olup, yeniden işleme alınması gereken bilgi, belge ve kayıtlardan 3 üncü maddede belirtilen nitelikleri haiz olanlara Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu tarafından devlet sırrı niteliği verilir.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle bir şey var yalnız: Devlet sırrı niteliği ya taşımıyorsa ne yapacağız? Burada “verilir” diye bir hüküm var, bu başımıza iş çıkarır mı? Yani otomatik olarak hepsine devlet sırrı niteliği verilecek manası da çıkıyor buradan. Ama gene de tabii niteliklerini saymış burada biraz da. Bu niteliği haiz olanlara...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Devlet sırrı olup olmadığı hakkında karar verir.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, “verir” dediğine göre bu kurul otomatikman bu kararı vermek durumunda gibi bir anlam çıkıyor ama şu olabilir: “Devlet sırrı değerlendirme kurulu tarafından yeniden değerlendirmeye tabi tutulur.” dersek sorun çözülür.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – “Verebilir” denirse de çözülür.

BAŞKAN – “Yeniden değerlendirilir.” diyelim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – “Yeniden değerlendirmeye tabi tutulur.” diyelim.

BAŞKAN – “3’üncü maddede belirtilen nitelikleri haiz olanlar devlet sırrı değerlendirme kurulu tarafından yeniden değerlendirmeye tabi tutulur.” diyelim. O şekilde düzeltiyoruz.

Bir daha okuyorum arkadaşlar. Geçici maddeyi bütünüyle okuyorum, üzerinde düzeltmeler yapıyoruz: “Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlem görmüş olup, yeniden işleme alınması gereken bilgi, belge ve kayıtlardan 3 üncü maddede belirtilen nitelikleri haiz olanlar Devlet Sırrı Değerlendirme Kurulu tarafından yeniden değerlendirmeye tabi tutulur.”

“Tabi tutularak bir karar verilir” desek daha mı doğru olur?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Sayın Başkanım, ona “verilebilir” desek, “değerlendirme kurulu tarafından devlet sırrı niteliği verilebilir.” desek sorun çözülür aslında.

RECEP ÖZEL (Isparta) – “İşleme alınması gereken” dediğimiz için o ilaveye gerek yok. “Alınması gereken” diye önde bir şartı koymuşsunuz, başka bir şeyi değiştirmeye gerek yok, o şekilde iyi.

BAŞKAN – Bir de şu var, burada şunu da gözden kaçırmamız lazım arkadaşlar, diyor ki: “Kayıtlardan 3 üncü maddede belirtilen niteliklere haiz olanlara” Yani 3’ üncü maddede tarif ettiğimiz şekilde olanlara devlet sırrı niteliği verilecek. “O şartları taşıyor.” der vermez, “taşıyor” der verir o zaman.

Peki, o zaman vazgeçtik değiştirmekten.

Maddeyi olduğu gibi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12’ nci madde kabul edilmiştir.

13’ üncü maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Bir saniye söz var burada.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, ben bir dilek ve temenni de bulunmak için yeniden söz aldım.

Şimdi, bizim kaygılarımızı anladınız yani bu devlet sırrı nitelendirmesini yapacak olan kurulun bir şekilde denetlenmesi ve bu gücün kötüye kullanılmasının engellenmesi gibi bir kaygımız var. Onun için, ya bunun Meclis tarafından denetlenmesi, Meclis tarafından karar alınması ya da yargı yoluyla örneğin, işte, Danıştay 1. Dairesi gibi, yargı yoluyla denetlenmesi söz konusu olabilir. Ben Sayın Ömer Süha Aldan’ a katılmıyorum. Pek çok ülkede, Amerika ‘da, Fransa’ da, Belçika’ da yargı kararı oluyorsa, eğer bu konuda yargıya itiraz olup da yargı karar verebiliyorsa biz de yargıçlarımıza güvenmeliyiz diyorum. Bunu, tabii, bizler muhalefet milletvekilleri olarak veriyoruz, kale alınmıyor ama sizler bunu değerlendirerseniz iyi bir gelişme olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ama ben de yargı kökeninden gelmeyim yani onu bana havale ettiysen o işten hayır çıkmaz. Ömer Bey’ den çok farklı düşünmem.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ömer Bey, devletin sahibi olarak düşündüğü için savcılığı ön plana çıkıyor, onun için öyle düşünüyor.

BAŞKAN – 13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarı kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhine süre cuma günü saat 11.00'e kadar.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Pazartesi Başkanım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kamu denetçiliği var, yarın iş güvenliği var. Pazartesi vereceğiz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sabaha kadar çalışıyoruz zaten.

BAŞKAN – Cuma saat 11.00'e kadar muhalefet şerhinin ibrazı için süre veriyorum arkadaşlar.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Pazartesi öğlen...

BAŞKAN – Komisyonunda tasarının görüşülmesi sırasında Komisyonu temsil etmek üzere Hakan Çavuşoğlu ve Bülent Turan'ın sözcü olarak seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kapanma Saati: 16.19